

Handelshögskolan
VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

Successiva förvärv i en oreglerad tid

*Magisteruppsats
Kandidatuppsats
Vårterminen 2008
Extern redovisning och Företagsanalys
Handelshögskolan Göteborg*

Handledare:

*Jan Marton
Pernilla Rhenberg*

Författare:

*Desiré Andersson 820905-~~5584~~
Anna Nilsson 840318-~~3625~~*

FÖRORD

Vi önskar ta tillfället i akt att framföra ett stort tack till samtliga som medverkat till denna studiens genomförande.

Vi önskar framföra ett stort tack till studiens handledare Pernilla Rhenberg och Jan Marton som genom sin vägledning och med goda råd bringat klarhet genom arbetets utförande. Vi önskar även att framföra vår tacksamhet till de respondenter som deltagit med sina erfarenheter och kunskaper vilket bringat värdefull och givande information vilket möjliggjort denna studie.

Till sist tackar vi de opponenter som under arbetets gång bidragit med synpunkter och idéer.

Göteborg Maj 2008

Desiré Andersson

Anna Nilsson

BEGREPPSDEFINITIONER

Nedan presenteras begreppsdefinitioner som återkommer i studien.

IASB   *International Accounting Standards Board*

IASC   *International Accounting Standards Committee*

IAS   *International Accounting Standard*

IFRS   *International Financial Reporting Standards*

RR   *Redovisningsrådets Rekommendationer*

FASB   *Financial Accounting Standard Boards*

BEGREPPSFÖRKLARINGAR

Successiva förvärv: Ett företag förvärvar ägarandelar i ett annat företag och där förvärvet sker i flera steg.¹

Bestämmande inflytande: Föreligger när ett företag innehar direkt eller indirekt över hälften av ägarandelarna i ett annat företag. Bestämmande inflytande kan även erhållas då ett företag äger mindre än hälften av ägarandelarna i ett annat företag om:

- a) Genom avtal med övriga ägare äger hälften av rösterna
- b) Genom avtal eller stadgar besitter rätten att utforma det förvärvade företagets finansiella och operativa strategier
- c) Förfogar över rätten att utse eller avsätta mer än 50 procent av ledamöterna i det förvärvade företagets styrelse och företaget står under dennes ledning.
- d) Har rätten till mer än 50 procent av rösterna i det förvärvade företagets styrelse och företaget står under dennes ledning.²

Minoritetsintresse: Om ett moderbolag inte äger samtliga ägarandelar i dotterbolaget finns det andra som äger dessa ägarandelar. Dessa utomstående intressenter som äger resterande ägarandelar kallas för minoritetsintresse.³

Förvärvsmetoden: Enligt förvärvsmetoden skall alla tillgångarna i dotterbolaget värderas på basis av priset för aktierna och alla tillgångarna i dotterbolaget eller ägarandelen skall tas upp till 100 procent. Samt att dotterbolaget skall redovisas post för post.⁴

Goodwill: Ekonomiska fördelar i framtiden som inte går att identifiera enskilt eller redovisa separat.⁵

---

¹ Lönnqvist (2006)

² IFRS 3 (2004) samt IAS 27 (2004)

³ Ibid.

⁴ Lönnqvist (2006)

⁵ IFRS 3 (2004)

SAMMANFATTNING

Rörelseförvärv som sker i flera steg, så kallade successiva förvärv reglerades tidigare enligt Redovisningsrådets rekommendationer RR 1:00. I samband med införandet av IFRS 2005 kom IFRS 3 tillsammans med IAS 27 att ersätta RR 1:00. Emellertid reglerade dessa regelverk tillsammans enbart successiva förvärv då förvärvaren erhåller och inte då förvärvaren redan innehar bestämmande inflytande. Reglering gällande successiva förvärv av denna karaktär kommer att behandlas i reviderade IFRS 3R tillsammans med ändrade IAS 27R som förväntas ersätta nuvarande regelverk IFRS 3 och IAS 27 under 2009. Det uppstod således en unik situation i redovisningen i väntan på kommande reglering vilket gör att företagen som utför förvärv av denna karaktär sätts i redovisningssituation utan vägledning. Eftersom nuvarande gällande regelverk inte behandlar successiva förvärv av denna art är det således upp till företagen själva att välja hur de vill redovisa. Överlag kan det sägas finnas två synsätt som företagen kan hämta vägledning ifrån, via RR 1:00 eller via det utkast som kom ut 2005 som behandlar regleringen av kommande IFRS 3R och IAS 27R. Redovisningen kan även vara en kombination av dessa två synsätt. Studien ämnar undersöka hur företag agerar när de ställs inför en oreglerad situation i redovisningen samt hur de under den oreglerade perioden valt att redovisa successiva förvärv av denna karaktär. Därutöver studera de faktorer som bidragit till de val de kom fram till. För att undersöka detta genomfördes tre djupare intervjuer med respondenter på företag som förvärvat successivt under den oreglerade perioden, Skanska, Peab och Geveko. Studien återgav varierande val av redovisning, dock var en gemensam faktor att vägledning till redovisningsvalen tenderar dra sig mot de nya reviderade IFRS 3R och ändrade IAS 27R samt en kombination av dessa, före tillämpning av tidigare regelverk, RR 1:00. Denna tendens grundar sig i att företagen befinner sig i en osäker situation i vilken de agerar efter råd från externa parter. Det har visat sig att deras del i redovisningsvalen var av stor vikt då företagen såg information från dem som tillförlitlig.

ABSTRACT

The accounting regarding step acquisition was prior the entrance of IFRS regulated in redovisningsrådets rekommendationer 1:00, which was replaced by the standard IFRS 3 in combination with IAS 27. However, they did not provide guidance regarding the accounting for step acquisition while control was retained. The reversed IFRS 3 and amended IAS 27 that will regulate accounting for step acquisition are effective from 2009, but early adoption is permitted. IFRS 3 and IAS 27 did not provide guidance for this situation and practice varied. There were at least two possibilities, find guidance from RR 1:00, from IFRS 3R and IAS 27R or a combination there between. In time being, a unique unregulated situation was created regarding accounting regulation for these step acquisitions while retaining control. Regarding accounting for these step acquisitions the choice for choosing accounting is free. This study intends to recognize how groups choose to account these step acquisitions when the choice is free, and to note factors that influence their choice of accounting. To achieve the study's purpose three groups were interviewed, Geveko, Skanska and Peab hence they acquired shares while remaining control. The study's result varied, however the groups showed tendencies for choosing accounting based on IFRS 3R and IAS 27R, or a combination between the two possibilities, RR 1:00, IFRS 3R and IAS 27R. The groups search for guidance from external parts which influenced them in their choice of accounting regarding these step acquisitions.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 INLEDNING	1
1.1 BAKGRUNDSBESKRIVNING	1
1.2 PROBLEMDISKUSSION	2
1.3 PROBLEMFÖRMULERING	3
1.4 SYFTE	3
1.5 DISPOSITION	4
2 METODOLOGI	5
2.1 ÖVERSIKT	5
2.2 FORSKNINGSANSATS	5
2.3 DATAINSAMLING	6
2.4 URVAL	7
2.5 INTERVJUER	8
2.6 ANALYS OCH TOLKNING AV DATA	9
2.7 VALIDITET OCH RELIABILITET	10
3 TEORETISK REFERENS RAM	12
3.1 REGELVERK OCH DESS BETYDELSE	12
3.1.1 Redovisningsrådets rekommendationer, RR 1:00	12
3.1.2 IFRS 3 och IAS 27	13
3.1.3 Reviderad IFRS 3R samt ändrad IAS 27R	15
3.2 SKILLNADERNA I REGELVERKEN EXEMPLIFIERAS	18
3.3 EXEMPEL PÅ ALTERNATIVA REDOVISNINGSSÄTT UNDER DEN OREGLERADE TIDEN	20
3.4 ÄGARTEORI OCH ENHETSTEORI	21
3.5 FAKTORER BAKOM FÖRETAGENS REDOVISNINGSSVAL	22
3.5.1 Informationsinsamling	22
3.5.2 Företags välvilja till förändring	23
3.5.3 Institutionell isomorfism	24
4 EMPIRI	26
4.1 GEVEKO	26
4.2 PEAB	28
4.3 SKANSKA	30
5 ANALYS	26
5.1 REDOVISNINGSSVAL	33
5.1.1 Geveko	33
5.1.2 Peab	33
5.1.3 Skanska	34
5.2 BIG BANG	35
5.3 INFORMATIONSSAMLING	36
5.4 PÅVERKAN AV ANDRA EXTERNA PARTER	38
6 SLUTSATS	39
6.1 SLUTSATS	39
6.1 TROVÄRDIGHETSDISKUSSION	FEL! BOKMÄRKET ÄR INTE DEFINIERAT.
6.2 FÖRSLAG TILL VIDARE FORSKNING	41
7. REFERENSLITTERATUR	42
BILAGA 1	45
INTERVJUFRÅGOR	45

1 INLEDNING

Inledningsvis presenteras en bakgrundsbeskrivning till studiens valda ämnesområde. Därefter presenteras den problematik inom ämnesområdet som leder fram till studiens konkreta problemformulering, vilket denna studie kommer att baseras på. Vidare presenteras studiens syfte och disposition för studiens upplägg.

1.1 Bakgrundsbeskrivning

2002 antog EU, *Europeiska Unionen*, den så kallade IAS-förordningen, vilket innebar att från och med 1 januari 2005 skulle alla noterade företag i medlemsländerna tillämpa IFRS, *International Financial Reporting Standards*, i sin koncernredovisning.⁶ Fram tills införandet av IFRS gällde nationella redovisningsregler för noterade koncerner⁷. Regleringen kring rörelseförvärv och därav även successiva förvärv reglerades i Sverige enligt Redovisningsrådets rekommendationer RR 1:00, *Koncernredovisning*. RR 1:00 gav vägledning för hur successiva förvärv skulle redovisas, både vid förvärv då bestämmande inflytande erhöles och vid förvärv där bestämmande inflytande redan förelåg inför ett ytterligare förvärv.⁸ Införandet av IFRS innebar att rörelseförvärv liksom flera andra områden som reglerades enligt gällande nationella reglering kom att ändras.⁹

Regleringen kring rörelseförvärv blev 2001 en del av IASBs, *International Accounting Standards Board*, agenda och projektet kom att kallas ”*The Business Combinations project*”. Projektet uppdelades i två faser.¹⁰ Den första fasen var på kort sikt, vilket resulterades i att IFRS 3, *Business Combinations*, togs fram vilket kom att ersätta IAS 22, *Business Combinations*. I samband med detta ersattes den svenska motsvarigheten RR1:00, *Koncernredovisning*, av IFRS 3, *Business Combinations*, samt IAS 27, *Consolidated and Separate Financial Statements*. RR1:00 gick således ut ur tiden och ersattes av IFRS 3 och IAS 27 som är de standarder som idag reglerar rörelseförvärv.¹¹ Emellertid var inte projektet klart utan mer tid fordrades till diskussion kring flera delar inom rörelseförvärv, däribland successiva förvärv. Vilket gör att nuvarande IFRS 3 tillsammans med IAS 27 har delar inom standarderna som idag är oreglerade, som kan återses genom att reglering för hur successiva förvärv då bestämmande inflytande föreligger skall redovisas saknas. Endast vägledning då det förvärvade företaget erhåller bestämmande inflytande förekommer.¹²

---

⁶ Marton, Falkman (2008)

⁷ Axelman et al. (2003)

⁸ RR 1:00

⁹ Axelman et al. (2003)

¹⁰ IASB Project summary (2008)

¹¹ IFRS 3(2004) samt IAS 27(2004)

¹² Santaro et al. (2008)

Den fortsatta diskussionen kring standarderna IFRS 3 och IAS 27 gjorde att projektet fick en andra fas. Denna fas var ett samarbete mellan IASB och FASB, *US Financial Accounting Standards Board*, vars syfte var att utveckla en enhetlig redovisning för rörelseförvärv, oberoende om IFRS eller US GAAP tillämpas.¹³ Den andra fasen i projektet kom att publiceras 10 januari 2008 av IASB vilket resulterade i reviderade IFRS 3 (IFRS 3R) ”*Business Combinations*” samt IAS 27 (IAS 27R) ”*Consolidated and Separate Financial Statements*”.¹⁴ I samband med att reviderade IFRS 3R samt IAS 27R utformades en reglering för hur redovisning av successiva förvärv där bestämmande inflytande finns före och efter ett ytterligare förvärv skall redovisas. IFRS 3R tillsammans IAS 27R kommer således att täcka upp den oreglerade perioden som infann sig under regleringen för nuvarande IFRS 3 och IAS 27.¹⁵ De senaste årens förändringar i redovisningen av successiva förvärv innebär att från och med införandet av IFRS och fram till att de nya reviderade IFRS 3R och IAS 27R kommer ut, är det en oreglerad period vad gäller successiva förvärv då bestämmande inflytande finns både före och efter ett ytterligare förvärv. IFRS regelverk trädde i kraft 2005 men eftersom företagen var tvungna att räkna om 2004 års siffror enligt IFRS är den oreglerade perioden från och med 2004 och fram till 2009, som är det året som ett godkännande från EU förväntas erhållas.¹⁶

1.2 Problemdiskussion

Införandet av IFRS innebär en stor förändring vad gäller reglering för hur redovisningen skall utformas. Standarden IFRS 3 samt IAS 27 som efter införandet kom att behandla rörelseförvärv och därmed även successiva förvärv var ej ännu fullständig.¹⁷ Den del av regelverken som skall reglera redovisningen av successiva förvärv där bestämmande inflytande finns både före och efter ett ytterligare förvärv kommer att kompletteras med de reviderade IFRS 3R och ändrade IAS 27R 2009. Denna komplettering innebär att det uppstår en tidslucka i regelverken för hur redovisningen skall föras.¹⁸ Företagen befinner sig i en ovan situation då det är oreglerat huruvida förvärv av denna karaktär skall redovisas. Tidigare reglerades de genom RR1:00, för att sedan vara ett oreglerat område, för att avslutningsvis regleras igen genom nya reviderade IFRS 3 tillsammans med nya ändrade IAS 27.¹⁹ Eftersom företagen befinner sig i en oreglerad situation vad gäller redovisning av dessa förvärv är det av stor vikt att uppmärksamma faktorer bakom deras val samt de argument som ligger till grund.

Företagen har för tillfället ingen vägledning i nuvarande standard och är således tvungna till söka vägledning till redovisning på andra håll. Varifrån denna vägledning kommer ifrån och hur företagen införskaffat denna kan vara avgörande för företagets val. Värt då att

---

¹³ Project summary IASB (2008)

¹⁴ Pressrelease IASB (2008)

¹⁵ IFRS 3R (2008) samt IAS 27R (2008)

¹⁶ Santaro et al. (2008), samt RR 1:00, IFRS 3 samt IAS 27, IFRS 3R samt IAS 27R

¹⁷ Ibid.

¹⁸ Ibid.

¹⁹ Ibid.

uppmärksamma är den informationsgrund som argumenten har till grund. Bredden av den insamlade informationsgrund som företagen har till sitt förfogande vid beslut uppmärksammar hur insatta i ämnet de är vilket kan komma att visa sig vara avgörande. Problematiken gällande redovisningen gällande successiva förvärv av denna karaktär är att det inte är ett uppmärksammat problem. Företagen ställs inför en situation som de inte är vana vid att hantera, vilket kan inge osäkerhet.

1.3 Problemformulering

Ur problemdiskussionen har följande problemformulering vuxit fram:

- Hur hanterar företag i en oreglerad redovisningssituation ?

Ovanstående problemformulering kommer att besvaras via följande delfrågor:

- Hur redovisade företagen ett successivt förvärv där bestämmande inflytande förelåg under den tid redovisningen var ett oreglerat område?

- Vad var företagens bakomliggande faktorer till deras val av redovisning?

1.4 Syfte

Studien ämnar belysa ett ämne som inte är uppmärksammat samt skapa en förståelse för hur företag agerar i en situation där gällande regelverk inte ger någon vägledning i hur redovisningen skall utformas. Därav se hur redovisning i en oreglerad situation ter sig i praktiken.

1.5 Disposition

Inledning

Inledningen introducerar ämnesområdet via en bakgrundsbeskrivning. Därefter presenteras en problemdiskussion vilken leder fram till problemformuleringen som detta arbete har till syfte att besvara.

Metodologi

Detta kapitel återger det tillvägagångssätt för genomförandet för att uppnå de resultat som presenteras.

Teori

Här redovisas det teoretiska underlag som senare ligger till grund för analys, däribland de olika regelverken.

Empiri

Här presenteras studiens empiriska genomförda arbete i form av intervjuer som kompletteras med årsredovisningar.

Analys

Här återfinns den analys som genomförs av studiens egen empiri mot den teoretiska referensramen.

Slutsats

Här presenteras de slutsatser som studiens framväxt lett fram till. Avslutningsvis förs en trovärdighetsdiskussion kring arbetet samt förslag till vidare forskning.

Referenser

Här återges de källor som använts i arbetets genomförande.

2 METODOLOGI

Kapitlet ämnar ge läsaren förståelse för studiens tillvägagångssätt av genomförandet som leder fram till resultatet. Först introduceras en resumé av studiens tillvägagångssätt för att ge läsaren en översikt av förfarandet, varefter de olika faserna i studien presenteras i kronologisk ordning.

2.1 översikt

Studien inleddes med val av ämnesområde vilket föll på redovisning av successiva förvärv av speciell karaktär i en tid utan reglering. Valet att skriva om detta ämnesområde kom av författarnas intresse för hur företag hanterar en situation där valet av hur redovisningen skall utformas är oreglerad. Därefter genomfördes en förundersökning kring ämnet då kunskapen gällande de relevanta regelverken för ämnesområdet ej var tillräcklig och behövdes byggas på inför studien. Vid förundersökningen växte bakgrunden fram tillsammans med problemdiskussion som senare leder fram till studiens problemformulering. Först när problemet för studien fastställts kunde val av lämplig metod för studiens syfte avgöras. Den kvalitativa metoden valdes som mest lämplig för studiens genomförande eftersom den erhåller förståelse för ämnesområdet från ett urval av få respondenter.²⁰ När information kring ämnet erhållits, granskades årsredovisningar för att finna lämpliga företag till studien. Därefter upptogs kontakt med företag för möjlighet till intervju. Intervjuerna kommer att sammanställas i det empiriska materialet tillsammans med information från årsredovisningar. Därefter analyseras det empiriska material mot den teoretiska referensram som studien presenterar. Denna analys leder fram till den slutsats som kommer att presenteras i slutet av studien tillsammans med förslag till vidare forskning.

2.2 Forskningsansats

”Innan jag vet vad jag ska undersöka, kan jag inte veta hur jag ska göra det”²¹

Studie ämnar söka förståelse kring hur företag hanterar en oreglerad situation i redovisningen. Att se till företags agerande i denna situation leder in studien på den kvalitativa metoden som är en av de två möjliga inriktningar. Den erhåller insikt i hur företag väljer att redovisa när de inte är begränsade av regelverk. Denna metod lämpar sig väl för studiens syfte och kommer att ligga till grund för vidare undersökning vad gäller förståelse och kunskap kring ämnet.²²

---

²⁰ Holme, Solvang (2001)

²¹ Ibid.

²² Holme, Solvang (2001)

Val av metod sker först efter konkretiseringen av problemformuleringen. Ett val som bör ske med stor hänsyn till arbetets ställda problem samt syfte, då det är dessa delar som vägleder arbetets genomförande fram till resultat.²³ Det finns två inriktningar inom metodval, kvantitativ samt kvalitativ metod. Den kvantitativa metoden inriktar sig på stort antal enheter att undersöka för att erhålla förståelse kring det valda ämnesområdet, medan den kvalitativa undersöker ett fåtal enheter och går djupare i dessa för att erhålla förståelse. Den kvantitativa metoden inriktar sig på summan av undersökningen medan den kvalitativa metodens inriktning är att se en djupare förståelse av den summan.²⁴

Genom intervjuer hos ett fåtal utvalda företag erhålls insikt kring deras bakomliggande motiv beträffande hur de redovisade det successiva förvärvet. En styrka med den kvalitativa metoden är dess flexibilitet, vilket passar väl in på studiens problematik. Allt eftersom intervjuer genomförs och förståelsen inom ämnesområdet ökar kan intervjuerna utvecklas och förbättras. Intervjuerna sker ej strukturerat utan av en mer öppen karaktär i form av en diskussion. Detta erhåller mer insikt och förståelse inom ämnesområdet, vilket även flexibiliteten bidrar till.²⁵ Med denna fördel medföljer dock en svaghet, som är en av den kvantitativa metodens styrkor, att generalisera studiens resultat. Med den kvantitativa metoden kan resultat generaliseras baserat på den standardisering som metoden innebär. I den kvalitativa metoden är detta ej möjligt då intervjuerna är öppna samt ostrukturerade och skiljer sig från var gång intervju genomförs genom den flexibilitet som den kvalitativa metoden erhåller. Dessutom genomförs intervjuer på ett fåtal utvalda respondenter vilket medföljer avsaknad av det breda undersökningsunderlag som den kvantitativa metoden skulle ha försett studien med. Information som framkommer via kvantitativ metod ses som representativ och därmed pålitlig, vilket med sin avsaknad i bredd i undersökningsunderlaget den kvalitativa metoden uppvisar som svaghet. När den kvalitativa metoden ser till ett fåtal undersökningsenheter kan djupare intervjuer genomföras, vilket ger en närhet till respondenterna som stärker informationens validitet jämfört med den kvantitativa metoden.²⁶

2.3 Datainsamling

Studien samlar in information via två olika metoder, så kallade primärdata och sekundärdata, för att bredda underlaget till studien. Primärdata är den data som insamlats av forskaren under studiens genomförande som förstahandsinformation. Sekundärdata innebär att informationen samlats in tidigare av andra än studiens forskare och bearbetning av informationen har genomförts.²⁷

Information till studiens empiriska del kommer till övervägande del samlas in i form primärdata via intervjuer. De intervjuade var företag vilka genomfört successiva förvärv i den

---

²³ Holme, Solvang (2001)

²⁴ Eiasson et al. (2007)

²⁵ Ibid.

²⁶ Ibid.

²⁷ Andersen (1998)

oreglerade perioden där bestämmande inflytande förelåg. Lämpliga företag till intervju hittades efter de kriterier författarna ställt upp och sökningarna utfördes därefter i databasen *affärsdata* för att finna dessa företag. Därefter genomfördes årsredovisningar till företagen via databasen *annualreports* samt företagens hemsidor. Därefter söktes lämpliga respondenter upp på dessa företag som var kunniga inom koncernredovisning och var bekanta med förvärvet i fråga. Studiens teoretiska referensram kommer att bestå av sekundärdata i form av vetenskapliga artiklar, litteratur, publikationer, regelverk från IASB, redovisningsrådets rekommendationer, revisionsbyråers hemsidor, databaser som *affärsdata* samt *annualreports*. Även revisionsbyråers hemsidor, däribland Deloitte's hemsida *IAS Plus* och IASB:s hemsida har använts. Artiklarna som valts till studien kommer från vetenskapliga tidskrifter för att säkra kvalitet på källan och därmed studien. Intervjuerna som representerar studiens empiriska del med primärdata kommer att kompletteras med sekundärdata från årsredovisningar från dessa företag.

2.4 Urval

De utvalda företagen som representerar studiens empiriska material är Geveko, Peab samt Skanska eftersom de har under den oreglerade perioden gjort förvärv som är av sådan karaktär att de var väl lämpade för studien. Företagen förvärvade successivt under den redovisningsmässigt oreglerade tiden samt hade bestämmande inflytande vid förvärvet. Urvalsprocessen för att finna dessa företag skedde systematiskt utifrån den avgränsning som medföljde det valda ämnesområdet. Dessa företag kommer i huvudsak representera det empiriska material för studien, vilket medför att det är av stor vikt att urvalet skedde med stor omsorg.²⁸

I avsikt att finna lämpliga företag genomfördes en urvalsprocess i databasen *Affärsdata*. Olika kriterier i sökningen efter svenska publika koncerner. Urvalsprocessen gjordes även med kriteriet att förvärvet skulle ha genomförts mellan åren 2004 till 2007. Trots att IFRS infördes 1 januari 2005 skall retroaktiv tillämpning av regelverket tillämpas på årsredovisning 2004, såsom en jämförelsepost²⁹. Därav kommer årsredovisning från 2004 att inkluderas i studien. Årsredovisningar fram till och med år 2007 inkluderades i urvalet av den anledningen att årsredovisningar därefter inte upprättats ännu.

Urvalsprocessen tog sin start med företag i Göteborg med omnejd, men till följd av att det fanns för få lämpliga företag för studiens syfte var det en nödvändighet att öppna den geografiska begränsningen. Den kom efter det att gälla svenska publika koncerner i Sverige. Via databasen *annualreports* hämtades årsredovisningar som genomfördes systematiskt för att finna företag som gjort ett successivt förvärv av speciell karaktär, där de tidigare besittit över 50 procent och förvärvat ytterligare andelar, från 2004 och fram till 2007.

---

²⁸ Holme, Solvang (2001)

²⁹ IFRS 3, (2004) punkt 78

2.5 Intervjuer

Studien eftersträvar förståelse kring hur företag hanterar en oreglerad situation i redovisningen. Eftersom metodvalet föll på den kvalitativa metoden som lämplig genomfördes intervjuer av utvalda respondenter i form av djupintervjuer för att erhålla vidare insikt i ämnesområdet³⁰. En av den kvalitativa metodens styrka är att intervjun kommer att genomföras i diskussionsform likt samtal för att utvinna mer information av respondenterna. Forskaren skall ej agera som påverkande faktor på respondenterna, dock kommer samtalet bygga på en förutbestämd intervjumall för att fokusera på intervjun på studiens ämnesområde. Denna intervjumall delgavs inte till de intervjuade företagen i förväg av den anledningen att intervjusvaren skulle vara spontana och minska inrepeterade svar. Dock innebär denna spontanitet en svaghet i förberedelser vilket tas hänsyn till.³¹ Företagen visste om vilket förvärv som intervjun skulle beröra, men inte frågorna kring förvärvet i detalj. Intervjumallen återfinns i bilaga 1. Intervjumallen följdes inte till punkt och pricka utan vara en riktlinje för hur intervjun fortskrider och finnas till grund för att säkerställa att intervjun går i linje med studiens problemställning och syfte. För att besvara studiens problemställning var de intervjuade respondenterna vara i ledande position i företaget inom koncernredovisning.³²

Två av tre intervjuer, Skanska och Peab, genomfördes via telefonkontakt medan i Gevokos fall hölls en personlig intervju. Fördel med personlig intervju är den närhet med respondenten som erhålls, vilket till viss del går förlorat med via telefonintervjuer. Telefonintervjuer genomfördes vid tidsbrist hos företagen samt med den geografiska spridningen underlättade det för författarna att genomföra intervjun via telefon. Vid studiens genomförande togs beslutet att trots de svagheter som telefonintervjuer innebär är de utvalda respondenterna väl lämpande för studiens problemformulering vilket gör att denna fördel överväger de nackdelar som tillkommer med telefonintervjuer. Emellertid har det visat sig i genomförandet av studiens intervjuer att telefonintervjuerna och den personliga intervjun inte skilt sig åt i väsentlig del. Telefonintervjuerna gav likväl givande information till studien som de personliga intervjun erhöll. Telefonintervjuerna genomfördes via ett högtalarsystem för att få ut så mycket som möjligt av intervjun då båda samtliga parter kunde delta i diskussionen.³³ De personliga intervjuerna samt telefonintervjuerna spelades in, för att undvika missförstånd i tolkningen. Vid osäkerhet eller glömska har dessa inspelningar fungerat som stöd. Samtliga intervjuer som genomfördes varierade mellan 45 till 90 minuter.

Respondenterna på Skanska och Peab uttryckte krav om att få vara anonyma. Däremot hade de inget emot att företagen var namngivna eller att deras förvärv uppmärksammades. Således såg författarna att den begränsade anonymiteten inte påverkade tillförlitligheten i den insamlade informationen eftersom studien fokuserar på företagets agerande i redovisningen varav respondenterna enbart var ett medel för att uppnå denna information. Till studiens nackdel föreligger dock att det inte går att urskilja vem på företaget som uttalat sig. Emellertid

---

³⁰ Wallén (1999)

³¹ Holme, Solvang (2001)

³² Ibid.

³³ Ibid.

är dessa respondenter i ledande positioner inom företaget och i stor grad varit involverade i dessa förvärv. Författarna anser därav att informationen är tillförlitlig trots anonymiteten. Geveko framförde däremot inte något krav på anonymitet, vems som var respondenten vid intervjun kan återses i referenslistan.

2.6 Analys och tolkning av data

Studiens empiriska ofullständiga information som består av fragment av information skall analyseras för att erhålla studien med en helhet. Analysen är en förenkling som bidrar till en helhetsöversikt. Vid analyseringen av insamlad data är det av stor vikt att förförståelse i ämnesområdet ligger till grund.³⁴ För att erhålla förförståelse har i studiens genomförande insamlats information som varit relevant till studiens problemformulering samt fört diskussion inom ämnesområdet utöka förståelsen ytterligare.

Det empiriska materialet analyseras för att beskriva den information som studien erhållit. Analys och tolkning av intervjuer som sker via intervjumall med öppna frågor i enighet med den kvalitativa metoden ställer högre krav på studiens analysering jämfört med den kvantitativa metoden då den kräver en mer kreativ analytisk insats. Förenkling i denna studie har inneburit att endast relevant information utifrån studiens ställda problemformulering representerar studien. Emellertid är det av stor vikt att vid datainsamlingen insamla relevant information så att analysering av det empiriska materialet är möjligt. Därav har studiens intervjuer genomförts utefter en intervjumall för att fokusera intervjuerna på studiens problemformulering för att erhålla relevant information till analysering.³⁵ Dessa intervjuer genomfördes av personer på företag som hade ledande position i företaget inom koncernredovisning för att säkerställa kvalitén på den insamlade informationen³⁶. Emellertid genomfördes intervjuerna likt diskussioner som grundar sig på den kvalitativa metoden vilket innebär ökade krav på forskarens insats till analyseringsarbetet.³⁷

För att genomföra studiens analys på ett tillfredställande sätt av studiens empiriska material tog datainsamlingen via intervjuerna sin start i att sammanställa en intervjumall för att säkerställa att fokus på intervjuerna begränsar sig inom studiens ämnesområde och vald problemställning. Vid intervjuerna fördes ordagranna anteckningar i möjligaste mån för att dokumentera samtalen som förs. Dessutom spelades intervjuerna in, både de personliga intervjuerna samt telefonintervjuerna, för att komplettera anteckningarna. Detta gav en bredare grund för möjlighet att gå tillbaka för att kontrollera vissa fakta för att undvika missförstånd och vid glömska återväcka minnet kring vissa fakta. Inspelning av intervjuerna till trots är det av stor vikt att reflektera över svagheter som avvikelser såsom missuppfattningar vid analysering. Det är av stor vikt att ta hänsyn till det som ligger dolt

---

³⁴ Wallén (1996)

³⁵ Andersen (1998)

³⁶ Wallén (1996)

³⁷ Andersen (1998)

såsom motsägande kroppsspråk³⁸. Därav förs anteckningar vid intervjuerna för att komplettera inspelningarna av dem eftersom kroppsspråket inte fastnar på band. Detta är dock en svaghet som inte lika lätt kan undvikas vid telefonintervjuer, dock har båda författarna deltagit i telefonintervjuerna för att undvika missförstånd. Information från intervjuerna som var relevant utifrån studiens problemformulering återges i analyskapitlet.

Studien presenterar det empiriska materialet företagsspecifikt vad gäller redovisningen av förvärven samt de faktorer kring redovisningsvalen som uppkommer. Empirin presenteras på detta sätt för att ge läsaren en sammanhållen bild av det empiriska materialet av företaget i fråga. Analysen däremot presenterar inledningsvis analysering av redovisningsvalen företagsspecifikt för att därefter analysera uppmärksammande delområden i det empiriska materialet för att förtydliga analyseringen gällande de faktorer som påverkar företagen till de val de gör.

Analysen kommer att lägga grund för den slutsats som presenteras avslutningsvis. Denna slutsats återger dock inga generella slutsatser efter som studien grundar sig i den kvalitativa metoden. Denna metod svaghet är som tidigare nämnts generaliserbarhet eftersom endast ett fåtal enheter är underlag för undersökning. Det innebär att den slutsats som följer analysen kommer inte att erhålla en generell slutsats utan en slutsats som lägger grund för en djupare förståelse inom studiens valda ämnesområde.³⁹

2.7 Validitet och Reliabilitet

Vid val av metod som är grund till studiens genomförande är det av stor vikt att granska den information som framkommer, om den är valid respektive reliabel. Valid information innebär att studien mäter det den avser att mäta, medan reliabel information avser informationens tillförlitlighet.⁴⁰ Med valet att genomföra studien via en kvalitativ metod innebär det en närhet till respondenterna jämfört med den kvantitativa metoden. För att öka reliabiliteten på studien intervjuas personer som är ledande position i företaget inom koncernredovisning på lämpliga företag eftersom de är väl insatta i ämnet, dock är inte reliabilitet den kvalitativa metodens styrka. För att öka studiens validitet skedde ett kontinuerligt arbete genom studiens framförande i form av tillbakablickande till den ställda problemformuleringen tillsammans med studiens syfte.

Det är dock viktigt att intervjuerna följer den problemformulering som studien ämnar besvara för att säkerställa validiteten. Det medför att informationens validitet ej utgör ett större problem, dock föreligger risk för bias vid undersökningen från forskarens sida. Denna bias utgör ett väsentligt problem för informationens tillförlitlighet, vilket den kvantitativa metoden styrka.⁴¹ Med den kvalitativa metoden som grund för denna studie har åtgärder vidtagits för

---

³⁸ Wallén (1996)

³⁹ Ibid

⁴⁰ Ibid.

⁴¹ Holme, Solvang (2001)

att öka informationens tillförlitlighet. Vid intervjuerna har intervjumall använts samt att båda författarna deltagit i intervjun för att undvika bias. För att därigenom uppnå en diskussionsliknande form genomfördes intervjun med dialog med respondenten som även inflikade med kommentarer och frågor.

3 TEORETISK REFERENS RAM

I denna teoretiska referensram beskrivs olika teorier och referensramar som är tillämpbara på det empiriska materialet. Avsnittet inleds med att behandla de olika regelverk som reglerar redovisning av rörelseförvärv i koncerner. Vidare presenteras exempel som bygger på dessa regelverk. Därefter presenteras ägar teori tillsammans med enhetsteori, alternativa redovisningssätt, institutionell teori, förändringsprocess samt informationsflöde inom organisationer.

3.1 Regelverk och dess betydelse

Nedan presenteras de regelverk som redogör för hur redovisning av successiva förvärv skall tillämpas vid koncernredovisning. Redogörelsen av regelverken sker i kronologisk ordning för att återge bakgrunden till varför det har uppstått en oreglerad period vid successiva förvärv där bestämmande inflytande finns både före och efter förvärv.

3.1.1. Redovisningsrådets rekommendationer, RR 1:00

Redovisning av rörelseförvärv i svenska publika koncerner tillämpades tidigare i huvudsak av redovisningsrådets rekommendationer, *RR 1:00 Koncernredovisning*. RR 1:00 reglerar således även hur successiva förvärv skall redovisas.⁴² Vid förvärv där en koncern inte förvärvar 100 procent av dotterbolaget uppkommer ett minoritetsintresse. Reglering för hur redovisningen av eventuellt minoritetsintresse skall ske finns även i standarden.⁴³

Den ursprungliga rekommendationen kom ut 1991 och blev praxis för samtliga koncerner. Den har därefter omarbetats vid ett fåtal tillfällen och under år 2000 anpassades rekommendationen till internationell praxis. Den omarbetade RR 1:00 kom att börja gälla från och med 1 januari 2002 och har tillämpats i Sverige fram till införandet av det internationella regelverket för redovisning av rörelseförvärv IFRS 3, *Business Combinations*, samt IAS 27, *Consolidated and Separate Financial Statements*.⁴⁴ De rekommendationer som Redovisningsrådet ger ut har utformats med utgångspunkt från IAS/IFRS regelverk. Standarder som benämns IAS är utformade av IASC, *International Accounting Standards Committee*, och IASB:s, *International Accounting Standards Board*, standarder benämns IFRS⁴⁵. Avvikelser från IAS/IFRS regelverk sker endast om det går emot svensk lag eller annat som är av betydande vikt. Det innebär att RR 1:00 till stora drag överensstämmer med

---

⁴² Axelman et al. (2003)

⁴³ RR 1.00 (2000) punkt 11, 12

⁴⁴ Ljungberg,(2004)

⁴⁵ Marton et al. (2008)

av IASC:s regelverk för redovisning av rörelseförvärv IAS 22, *Business Combinations*, samt hur minoritetsintresset skall redovisas IAS 27, *Consolidated Financial Statements and Accounting for Investments in Subsidiaries*.⁴⁶ Standarden säger att rörelseförvärv skall i de flesta fall redovisas enligt förvärvsmetoden men om den förvärvade verksamheten skiljer sig mycket från övrig verksamhet i koncernen skall kapitalandelsmetoden användas. Vid användandet av förvärvsmetoden skall ett rörelseförvärv av ett dotterbolag betraktas som en transaktion där moderbolaget indirekt förvärvar dotterbolagets tillgångar och skulder vilket sedan skall dokumenteras i en förvärvsanalys.⁴⁷ Tillgångar och skulder som övertas skall tas med i koncernredovisningen om värdering av dessa kan ske på ett tillförlitligt sätt samt att de skapa ekonomiska fördelar i framtiden⁴⁸.

RR 1:00 har sin utgångspunkt från anskaffningskostnaden. Vid förvärv av dotterbolag som sker i flera steg, så kallade successiva förvärv, skall det ses till varje enskild transaktions anskaffningsvärde och för att därefter adderar dessa anskaffningsvärden för att få fram det totala anskaffningsvärdet. Anskaffningsvärdet för varje enskild transaktion utgörs av köpeskillingen för dotterbolagets andelar samt andra utgifter som är direkt hänförliga till köpet.⁴⁹ Förvärvet av ett dotterbolag skall redovisas från och med förvärvstidpunkten och anskaffningsvärdet skall baseras på de verkliga värden som tas fram vid tidpunkten för varje enskild transaktion.⁵⁰ Vid tidpunkten för förvärvet skall en förvärvsanalys för vart och en av förvärven upprättas. Köpeskillingen skall då jämföras med den procentuella andelen av dotterbolagets balansräkning vid varje förvärvstillfälle.⁵¹ Regleringen kring successiva förvärv täcker upp både när ett företag redan innehar eller erhåller bestämmande inflytande av det förvärvade företaget vid köp av ytterligare eller avyttringar av andelar i dotterbolaget⁵².

3.1.2 IFRS 3 och IAS 27

Som ett steg mot en enhetlig internationell redovisning infördes den 1 januari 2005 efter beslut av EU att anta den så kallade IAS-förordningen, att samtliga börsnoterade företag i medlemsländerna skall tillämpa den nya internationella redovisningsstandard IFRS, *International Financial Reporting Standards*, i sin koncernredovisning.⁵³ De internationella redovisningsstandarder som idag gäller vid redovisning av rörelseförvärv och således även för successiva förvärv är IFRS 3, *Business Combinations*, samt IAS 27, *Consolidated and Separate Financial Statements*⁵⁴.

IFRS 3 är resultatet av den första fasen i projektet om rörelseförvärv som publicerades 31 mars 2004 och har utformats av IASB. IFRS 3 ersatte tidigare regelverk IAS 22, *Business*

⁴⁶ FAR (2003)

⁴⁷ RR 1:00 (2000) punkt 29, 30 samt punkt 31

⁴⁸ RR 1:00 (2000) punkt 41.

⁴⁹ RR 1:00 (2000) punkt 33 samt punkt 34.

⁵⁰ RR 1:00 (2000) punkt 32 samt punkt 34.

⁵¹ Ljungberg (2004)

⁵² RR 1:00 (2000)

⁵³ Marton, Falkman (2008)

⁵⁴ IFRS 3 (2004) punkt 1 samt IAS 27 (2004) punkt 1

Combinations, samt den svenska motsvarigheten RR 1:00, *Koncernredovisning*.⁵⁵ Rörelseförvärv som gjorts under 2004 skall räknas om enligt IFRS 3 regelverk på grund av den jämförelseinformation standarden kräver⁵⁶. IFRS 3 är den standard som behandlar hur företag skall utforma den finansiella rapporteringen vid genomförandet av ett rörelseförvärv⁵⁷. IAS 27 anger hur finansiella rapporter i en koncern skall upprättas samt hur redovisning av andelar i dotterbolag, intressebolag och joint ventures företag skall ske. Således är det denna standard som behandlar hur minoritetsintresset skall redovisas.⁵⁸

Definitionen av vad som utgör ett rörelseförvärv och således tillämpningsområdet för IFRS 3 är när ett företag förvärvar en rörelse i ett annat företag och erhåller bestämmande inflytande över det förvärvade företaget. Enligt nuvarande IFRS 3 så skall varje transaktion behandlas var för sig av förvärvaren med syftet att fastställa de verkliga värdena på identifierbara tillgångar, skulder och eventuellt goodwill. Vidare skall en separat förvärvsanalys göras för den nyförvärvade andelen och varje enskilt förvärv ska tas upp till verkligt värde.⁵⁹ Förvärvstidpunkten uppkommer då förvärvaren erhåller bestämmande inflytande över den förvärvade rörelsen. Vid förvärvet kan det utöver köpeskillingen även förekomma andra utgifter i samband med förvärvet. Är dessa utgifter direkt hänförliga till förvärvet såsom värderingsmän och juridisk rådgivning skall det ingå i anskaffningsvärdet. Andra typer av utgifter som uppkommer i samband med förvärvet men som inte är direkt hänförliga till förvärvet skall inte ingå i anskaffningsvärdet utan skall istället kostnadsföras vid när utgiften uppkommer.⁶⁰

Vid successiva förvärv är transaktionsdagen tidpunkten för genomförandet av varje enskild transaktion och tidpunkten då företaget erhåller bestämmande inflytande över det förvärvade företaget är således förvärvstidpunkten.⁶¹ Anskaffningsvärdet beräknas genom att erhållna tillgångar samt uppkomna eller övertagna skulder skall omvärderas till verkligt värde på transaktionsdagen.⁶² Vid successiva förvärv kan de uppstå en skillnad mellan de olika förvärvstidpunkterna. Detta på grund av att det kan finnas en skillnad mellan redovisat värde för tidigare ägd andel och det verkliga värdet som har beräknats fram vid omvärderingen av tillgångar och skulder. Således måste en justering av eget kapital med motsvarande skillnad göras.⁶³ Då ett företag till exempel först förvärvar 40 procent av ett företag och en tid därefter förvärvar resterande del så skall tillgångarna och skulderna som förvärvats värderas till verkligt värde som råder vid tidpunkten för det senaste förvärvet.⁶⁴

---

⁵⁵ IFRS 3 (2004) punkt 86 samt RR 1:00 (2004) punkt 1

⁵⁶ Jansson (2005)

⁵⁷ IFRS 3 (2004) punkt 1

⁵⁸ IAS 27 (2004) punkt 1

⁵⁹ IFRS 3 (2004) punkt 58

⁶⁰ IFRS 3 (2004) punkt 29

⁶¹ IFRS 3 (2004) punkt 25

⁶² IFRS 3 (2004) punkt 26 samt punkt 24

⁶³ Persson, Ericsson (2007)

⁶⁴ IFRS 3 (2004) punkt 58

Rörelseförvärvet enligt standarden definieras såsom när förvärvaren **erhåller** bestämmande inflytande⁶⁵. Regleringen avser därför endast när företaget erhåller och inte när den redan innehar bestämmande inflytande före förvärvet. Hur redovisning skall gå till när det förvärvande företaget redan innehar bestämmande inflytande före ett förvärv finns faller således utanför detta regelverk. Vare sig ökning eller minskningar av ägande i andelar i ett dotterbolag regleras således inte när företaget innehar bestämmande inflytande. Detta gör att det finns en oreglerad situation avseende successiva förvärv i nuvarande regelverk.⁶⁶

3.1.3 Reviderad IFRS 3R samt ändrad IAS 27R

Den 10 januari 2008 publicerade IASB ut en reviderad standard för rörelseförvärv IFRS 3R, *Business Combinations*, tillsammans med en ändrad standard för koncernredovisning IAS 27R, *Consolidated and Separate Financial Statements*. De nya standarderna är utfallet från den andra fasen av de gemensamma projekt om rörelseförvärvs som framtagits av IASB, *International Accounting Standards Board*, och FASB, *US Financial Accounting Standards Board*. Samarbetsprojektet som IASB och FASB driver grundar sig på att få mer enhetliga internationella redovisningsregler.⁶⁷ Förbättringarna av de nya standarderna baseras på IASB och FASB erfarenheter av nuvarande IFRS 3 och IAS 27 samt de amerikanska erfarenheterna av nuvarande SFAS 141. Det återstår dock fortfarande vissa skillnader mellan IFRS 3R och SFAS 141R, vilket härstammar från de skillnader som finns mellan IFRS och US GAAP⁶⁸.

Den nya reviderade IFRS 3 (IFRS 3R) och ändrade IAS 27 (IAS 27R) träder i kraft från och med räkenskapsåret 1 juli 2009, men det är tillåtet för företagen att anamma reglerna tidigare. Tillämpningen av de nya standarderna är framåt riktad vilket gör att förvärv som gjorts före det datum då den reviderade IFRS 3 och ändrade IAS 27 träder i kraft inte behöver räknas om⁶⁹. Innan en ny standard kan tillämpas inom unionen måste ett godkännande göras av EU-kommissionen. På grund av dess komplexitet kan det ta flera månader från dess att en standard har godkänts av IASB och fram till ett godkännande av EU-kommissionen. Trots detta förväntas tillstyrkandeprocessen vara klar till den 1 juli 2009 som är tillämpningstidpunkten IASB satt upp⁷⁰.

Enligt regelverken får inte IFRS 3R tillämpas tidigare än 30 juni 2007.⁷¹ Denna begränsning gäller dock ej vid successiva förvärv när det förvärvande företaget redan innehar bestämmande inflytande och därefter gör ytterligare förvärv. Enligt IAS-förordningen får en standard som ännu inte har blivit godkänd eller förkastad av EU-kommissionen och som inte strider mot nuvarande regelverk ändå tillämpas tidigare om det inte finns någon reglering till

⁶⁵ IFRS 3 (2004) punkt 8

⁶⁶ IFRS 3 (2004) samt IAS 27 (2004)

⁶⁷ Pressrelease IASB (2008)

⁶⁸ Project summary (2008)

⁶⁹ IFRS 3R (2008) punkt 64 samt IAS 27R (2008) punkt 44

⁷⁰ Persson, Ericsson (2007)

⁷¹ IFRS 3R (2008) punkt 64 samt IAS 27R (2008) punkt 44

det i nuvarande gällande regelverk.⁷² Detta medför att företag har möjligheten att hämta vägledning ur IFRS 3R och IAS 27 beträffande successiva förvärv då de innehar bestämmande inflytande, trots att inget godkännande ännu har tilldelats den reviderade IFRS 3 och ändrade IAS 27. Företagen kan således använda sig av IFRS 3R och IAS 27R redan från och med 1 juni 2005 vilket var det datumet då IASB tillsammans med FASB publicerade de så kallade, *Exposure Draft*, som är utkastet till standarderna⁷³.

För att företaget ska få tillämpa IFRS 3R vid ett förvärv så måste förvärvet avse ett rörelseförvärv⁷⁴. Definitionen av vad som avses som ett rörelseförvärv har dock ändrats i den nya standarden. Fokus ligger på kontroll och definitionen av ett rörelseförvärv är en transaktion eller annan händelse så förvärvande företaget får kontroll på en eller fler rörelser.⁷⁵ Enligt den nya standarden, IFRS 3R, anges det att den förvärvade verksamheten är ”*capable of being conducted and managed*”⁷⁶, det vill säga är möjlig att bedrivas och styras. Vilket kan jämföras med den nuvarande standarden, IFRS 3, som anger att verksamheten är ”*conducted and managed*”⁷⁷, det vill säga bedrivs och styrs. Denna utökade tillämpningsvägledning i den nya standarden kan komma att leda till att fler situationer som tidigare inte redovisats som rörelseförvärv kommer att klassas som sådana.⁷⁸

Den reviderade standarden för rörelseförvärv, IFRS 3R, och ändringarna i standarden för hur minoritetsintresset skall redovisas, IAS 27R, medför vissa förändringar. Bland annat har det tagits fram en tydligare reglering för hur successiva förvärv skall behandlas. Det är främst två förändringar som berör ämnet som diskuteras i denna uppsats som kommer att förändras i sambandet med tillämpning av IFRS 3R och IAS 27R. Det första är att förändringar i ägarandel som innebär bestämmande inflytande behandlas på ett nytt sätt. Om ett företag redan innehar en andel i dotterbolaget så ses denna andel som en del av köpeskillingen för verksamheten. Vid det datum då uppkommandet av bestämmande inflytande infinner sig kräver standarden att tidigare ägd andel ska omvärderas till verkligt värde vid transaktionstidpunkten.⁷⁹ Förändringar i verkligt värde som uppkommer i samband med omvärderingen, det vill säga skillnaden mellan redovisat värde och verkligt värde, kommer att utgöra vinst eller förlust som resultatförs. Enligt den nya standarden är det köpeskillingen för den förvärvade andelen samt tidigare ägd andels verkliga värde som motsvarar anskaffningskostnaden.⁸⁰

I standarden har benämningen minoritetsintresse ersatts av non-controlling interest⁸¹, dock i avsaknad av svensk översättning kommer fortsättningsvis i studien benämnas minoritetsintresse. Anledningen till att benämningen har ändrats är att minoritetsintressen

---

⁷² IAS förordningen SOU (2003)

⁷³ Santaro et al.(2008)

⁷⁴ IFRS 3 (2004) punkt 2 samt IFRS 3R (2008) punkt 2

⁷⁵ IFRS 3R (2008) punkt A

⁷⁶ Ibid.

⁷⁷ IFRS 3 (2004) punkt A

⁷⁸ Persson, Ericsson (2007)

⁷⁹ IFRS 3R (2008) punkt 41-42 samt IAS 27R (2008) punkt 34.

⁸⁰ Persson, Ericsson (2007)

⁸¹ IFRS 3R (2008) samt IAS 27R (2008)

även kan erhålla kontroll och därför vill IASB förtydliga att det är bestämmande inflytande, det vill säga kontroll som skall vara avgörande.⁸² Den andra förändringen är att tidpunkten från när koncernen erhåller bestämmande inflytande över det förvärvade bolaget blir central. Bestämmande inflytande uppkommer då det ett företag äger mer än 50 procent av andelarna i det förvärvade företaget. Reglering för hur redovisningen skall gå till vid förändringar i ägarandel, både förvärv och avyttringar, i dotterbolag när bestämmande inflytande finns både före och efter ytterligare förvärv har tagits fram. Det vill säga innehar mer än 50 procent ägarandelar i det förvärvade företaget både före och efter förvärvet. Detta regleras i IAS 27R. Det sker i form av att det behandlas som en eget-kapitaltransaktion med ägarna och inte som ett förvärv eller försäljning av andelar i dotterbolag.⁸³ Detta skall inte förändra nettotillgångarna hos det förvärvade företaget och inte resultera i att någon vinst eller förlust resultatförs. Detta eftersom moderbolaget har kontrollen över dessa nettotillgångar samt att redovisningen av minoritetsintresset inom eget kapital sker separat.⁸⁴

För att förtydliga vikten av varför tidpunkten för när bestämmande inflytande uppkommer är central ges följande exempel. Ett företag äger 49 procent i ett företag och gör ett ytterligare förvärv om två procent. Ägarandelen är således 51 procent och erhåller därmed bestämmande inflytande i det förvärvade företaget. Alla tillgångar, skulder och goodwill i dotterbolaget skall då räknas om till verkligt värde. Ett tag därefter förvärvar företaget ytterligare två procent så att ägarandelen blir 53 procent, men eftersom förvärvande företaget redan bestämmande inflytande före förvärvet skall ingen omvärdering göras utan skall behandlas som en eget-kapital transaktion.⁸⁵ En annan skillnad som kommer av införandet av reviderade IFRS 3 gör att alla transaktionskostnader, det vill säga alla förvärvsrelaterade kostnader, kostnadsförs när de uppstår och kommer inte att ingå som en del i anskaffningsvärdet för den förvärvade delen som nuvarande IFRS 3 förespråkar.⁸⁶ IFRS 3R och IAS 27R kommer således täcka upp regleringen kring successiva förvärv och den oreglerade perioden kommer därmed att avslutas.

---

⁸² Santaro et al. (2008)

⁸³ IAS 27R (2008) punkt 30

⁸⁴ Persson, Ericsson (2007)

⁸⁵ Falkman, Marton, (2007)

⁸⁶ IFRS 3R (2008)

3.2 Skillnaderna i regelverken exemplifieras

I figur 1 nedan har exempel tagits fram för att förtydliga skillnaderna i redovisningen av successiva förvärv då förvärvaren innehar bestämmande inflytande.

Exempel: Successiva förvärv då förvärvaren innehar kontroll

13 mars 2005 förvärvar företag A 60 procent av ägarandelarna i företag B för 1200 tkr och erhåller därmed kontroll över företag B. Resterande 40 procent ägs av en utomstående part och det verkliga värdet på minoritetsintresset är 800 tkr. Verkliga värdet på identifierbara nettotillgångar i företag B vid förvärvstidpunkten är 1 500 tkr och det redovisade värdet av företag Bs identifierbara nettotillgångar är 1200 tkr. Eget kapital uppgår till 1 500 tkr vid tidpunkten för förvärvet av de 60 procentenheterna. 1 Januari 2007 förvärvar företag A ytterligare 20 procent av ägarandelarna i företag B för 500 tkr. Det redovisade värdet på minoritetsintresset för dessa 20 procent är 400 tkr. Eget kapital uppgår till 2 000 tkr vid tidpunkten för förvärvet av de resterande 20 procenten. Uppkommer det ett övervärde ses det som goodwill. Vidare antas inte några ytterligare övervärden.

Figur 1 Andersson, Nilsson (2008)

Redovisning av förvärvet enligt RR 1:00

Enligt regelverket RR 1:00 då förvärv sker successivt skall det totala anskaffningsvärdet uppgå till summan av adderade anskaffningsvärden från varje enskild transaktion.

En förvärvsanalys skall vid varje enskilt förvärv upprättas. Detta för att få fram eventuell övervärde eller undervärde. Övervärdet ses som goodwill.

Företag A förvärvar 60 procent av företag B:

Förvärvsanalys:

Anskaffningsvärde (60%)	1 200
<u>Eget kapital (60%)</u>	<u>- 900</u>
Övervärde/Goodwill	300

Företag A förvärvar ytterligare 20 procent av företag B:

Förvärvsanalys:

Anskaffningsvärde (20%)	500
<u>Eget kapital (20%)</u>	<u>-400</u>
Övervärde/Goodwill	100

Därefter adderas dessa värden (300 + 100) och får därav värdet 400.

Redovisning enligt IFRS 3 och IAS 27

Nuvarande regelverk, IFRS 3 och IAS 27, ger endast vägledning då det förvärvande företaget erhåller bestämmande inflytande och inte vid förvärv av ytterligare andelar i när förvärvande företaget redan innehar kontroll. Således reglerar IFRS 3 och IAS endast det första steget, det vill säga förvärvet om 60 procent. Det andra förvärvet om 20 procent finns ingen reglering kring i dessa regelverk.

Redovisning enligt IFRS 3R och IAS 27R

Företag A förvärvar 60 procent av företag B.

	Debet	Kredit
Identifierbara nettotillgångar av företag	1 500	
Goodwill	500	
Minoritetsintresse		800
Köpeskillingen		1 200

Då företag förvärvar 60 procent av företag B passeras gränsen för bestämmande inflytande och företag A erhåller därmed bestämmande inflytande över företag B. Då företaget passerar denna gräns skall hela dotterbolaget omvärderas till verkligt värde. De identifierbara tillgångarna uppgår till 1 500 tkr och det verkliga värdet på minoritetsintresset som är kvar, resterande 40 procent, är 800 tkr. Goodwill uppgår till 500 tkr (1200 + 800 -1500).

Företag A förvärvar ytterligare 20 procent av företag B.

	Debet	Kredit
Minoritetsintresset	400	
Majoritetsintresse		400
Likvida medel		100
Majoritetsintresse	100	

Då ytterligare 20 procentenheter av ägarandelarna i företag B förvärvas händer inget mer utan endast omflyttning av eget kapital mellan majoritetsintresset och minoritetsintresset skall ske. Det vill säga alla ägarförändringar skall redovisas som eget kapitaltransaktioner. Köpeskillingen vid ytterligare förvärv om 20 procent uppgår till 500 tkr. Minoritetsintresset uppgår till 400 ($400 = 800 * (0,20/0,40)$). Skillnaden mellan köpeskillingen och det redovisade värdet för minoritetsintresset redovisas som en eget kapital transaktion med ägarna.

3.3 Exempel på alternativa redovisningsätt under den oregerade tiden

Under den oregerade perioden har företagen ingen vägledning i nuvarande standarder för hur de ska redovisa ytterligare förvärv av andelar när bestämmande kontroll i föreligger. Företagen kan således hämta vägledning från flertalet håll.⁸⁷ I praktiken finns det två synsätt, en variant är att använda sig av delar av tidigare regelverk, det vill säga RR 1:00, där vägledning till hur dessa typer av förvärv skall redovisas finns reglerat. Det andra synsättet är att företagen kan även tidigare tillämpa den delen av kommande regelverk IFRS 3R och IAS 27R som reglerar detta. Mellan dessa synsätt finns det flertalet alternativ som blandar dessa regelverk och som är vanligt förekommande i praktiken. Nedan presenteras kortfattat några exempel på olika metoder som använts i praktiken och som de stora revisionsbyråerna säger sig godkänna. Det skall noteras att detta enbart är alternativ till metoder som kan tillämpas.⁸⁸

Metod 1: Anta att all skillnad är goodwill

Den första metoden som presenteras är att skillnaden mellan köpeskillingen och det redovisat värde av det förvärvade minoritetsintresset redovisas som extra goodwill.

Metod 2: Justerad goodwill som är baserad på original förvärvet

Den andra metoden kan användas vid de tillfällen då företaget valde att inte redovisa minoritetsintresset till verkligt värde vid första förvärvet. Företaget använder sig då av något som kallas för "grossed-up" goodwill för att få med det verkliga värdet. "Grossed up" innebär att den förvärvade andelen uppskattas till ett verkligt värde för att därefter få fram det verkliga värdet på hela det förvärvande företaget. Kvarstår det fortfarande en skillnad mellan köpeskillingen och den förvärvade andelens redovisade värde skall det ses som ett eget kapitaltransaktion med ägarna.

Metod 3: Värdera alla identifierbara nettotillgångar till verkligt värde

En alternativ metod bygger på att vid varje enskilt förvärv skall alla identifierbara nettotillgångar värderas till verkligt värde. Uppstår det någon skillnad mellan köpeskillingen och det redovisade värdet av minoritetsintresset plus justering till verkligt värde ses det som extra goodwill.

Metod 4: Justera för den proportionella ökningen av nettotillgångarna till moderbolaget

En variant av metod 3 är att omvärdera varje identifierbar tillgång och skuld för skillnaden mellan det verkliga värde och det redovisade värdet för den extra förvärvade ägarandelen.

Metod 5: Fördela proportionell ökning av nettotillgångarna till moderbolaget

En variant av metod 4 är en minskning i förvärvande företagens eget kapital istället för en ökning i redovisat värde av nettotillgångarna.

---

⁸⁷ Santaro et al. (2008)

⁸⁸ IASB a) (2008)

Ovanstående information om alternativa metoder har samtliga hämtas från artikeln ”Accounting for changes in the relative proportion of the controlling and non-controlling interests” som publiceras av IASB.

3.4 Ägarteori och enhetsteori

Förändringarna i nuvarande IFRS 3 och IAS 27 samt de nya reviderade och ändrade formerna av dessa regelverk som IASB förespråkar medför att synen för hur koncernredovisningen skall redovisas har förändrats. Tidigare var det ägarteori som dominerade innehållet med i samband med förändringarna så har ytterligare steg mot enhetsteori tagits.⁸⁹ Skillnaderna mellan teorierna har sin grund till vilken enhet och till vilken intressent som teorin avser att redovisningen skall fokusera på. Ägarteori ser koncernen och ägarna som en enhet där tillgångar och skulder tillhör ägarna. Majoritetsägarnas intressen är således i fokus och dess andelar skall avspeglas väl i koncernredovisningen, medan minoritetsintressen i företaget betraktas som en extern finansiär.⁹⁰ Enhetsteori ser koncernen som en självständig enhet som själv äger sina resurser och som är helt skilt från ägarna. Ägarna ses endast som finansiärer och minoriteten räknas även de som ägande finansiärer.⁹¹

Anledningen till att IASB delvis börjar frånga ägarteori för att ta intryck från enhetsteori är en eftersträvan att flytta fokus från ägarna och se koncernen som en enhet, vilket anses ge en mer rättvisande bild. Tydligt exempel på detta är vid redovisningen av minoritetsintresse i koncerner. Vid utformandet hade IASB sin utgångspunkt att värdering av minoritetsintresset skulle ske fullt ut till verkligt värde. Minoritetsintresset skall enligt nuvarande IAS 27 redovisas som en del av eget kapital och årets resultat.⁹² Den reviderade IFRS 3 föreslår även att minoritetens andel av goodwill skall räknas med, vilket är i enighet med enhetsteori då minoritetsintresset betraktas som en av de ägande finansiärerna och inte som en extern finansiär som ägarteori förespråkar.⁹³ Enhetsteoris avstamp syns även tydligt vid den nya regleringen för hur successiva förvärv skall redovisas i koncerner. Det centrala ligger på tidpunkten för då ägarandelen passerar kontrollstrecket för bestämmande inflytande. Således är tidpunkten för när företaget blir en koncernenhet viktig. Det förvärvade bolaget omvärderas då till verkligt värde. Om ytterligare förvärv eller avyttringar görs då det förvärvade företaget innehar bestämmande inflytande både före och efter förvärvet skall ingen omvärdering ske utan behandlas som en eget-kapitaltransaktion med ägarna.⁹⁴ Tillvägagångssätt sammanfaller därmed med enhetsteori då minoritetsintresset ses som en del i enheten och kapitalet som härrör från minoritetsintresset hör till koncernen.⁹⁵ Ovanstående förändringar kommer således att öka på betydelsen för enhetsteori inom koncernredovisningen men det bör understrykas att ägarteori inte helt kommer att frångås.

---

⁸⁹ Falkman, Marton (2007)

⁹⁰ Hendriksen, Van Breda (2001)

⁹¹ Ibid.

⁹² Falkman, Marton (2007)

⁹³ Persson, Ericsson (2007)

⁹⁴ Falkman, Marton (2007)

⁹⁵ IAS 27R (2008) punkt 30

3.5 Faktorer bakom företagens redovisningsval

Nedan presenteras bakgrund till de faktorer till de faktorer som kan påverka företagen i en oreglerad situation.

3.5.1 Informationsinsamling

Reaktioner på implementeringen av nya regelverk berörs i artikeln ”*Implementing IFRS from perspective of EU publicly traded companies*” där studien av hur implementeringen av IFRS upplevs av 112 företag inom EU presenteras.⁹⁶ De företag som deltog i artikeln studie ansåg att utbildning och kunskap var av stor vikt och att revisionsbyråer till stor del kunde bidra till detta genom att informera för att öka kunskapen. Vikten av extern rådgivning kunde konstateras i undersökningen, vilket kunde ses då 73 procent av företagen svarade att de använde eller kommer att använda extern rådgivning. Betydelsen av att inhämtning av kunskap kring regelverken måste fortgå betonades, då många av standarderna kommer att uppdateras efterhand.⁹⁷ Hur företag samlar in information och bearbetar den i form av informationssystem är ett verktyg för styrning inom organisation och innebär därmed makt i organisationer.⁹⁸ Företagens informationsinhämtning börjar med att företaget söker i sin omgivning efter olika informationskällor. Hur organisationen väljer ut sina källor beror delvis på vad de kan tillföra i informationsväg, tillförlitligheten i källan samt hur väl den kan tillämpas med andra källor. Problemet är inte att samla in information utan urskilja vilken information som är relevant för företaget. Inhämtning av information kan delas upp i två delar, information som företaget själv söker aktivt efter eller information som företaget passivt mottagit.⁹⁹

Organisationer samlar in mer information än vad de är i behov till eftersom de inte vet när informationen de samlar in kommer till användning, nu eller kanske om ett år, vilket inger trygghet inom organisationen.¹⁰⁰ Behovet av information styrs delvis av hur mycket information som finns tillgängligt, hur tydlig denna är samt organisationens förmåga att hantera informationen.¹⁰¹ När ett företag utsätts för en situation som är förknippad med förändringar krävs det att rätt information kan inhämtas. Det blir en utmaning för företagen att hålla sig uppdaterad inom det området som krävs. I takt med ökad tillgänglighet av information och att företagen översköls med information kan det vara svårt att bearbeta den information som behövs.¹⁰² Vid besvärliga beslutstaganden kan chefer i organisationer samla in ytterligare information för att samtidigt bortse från viss information de redan har¹⁰³.

---

⁹⁶ Jermakowicz, Gornik-Tomaszewski (2006)

⁹⁷ ibid

⁹⁸ Brunsson (2002)

⁹⁹ Montgomery, Weinberg (1979)

¹⁰⁰ Brunsson (2002)

¹⁰¹ Zetterquist et al. (2005)

¹⁰² Hatch (2002)

¹⁰³ Brunsson (2002)

Företags förmåga att bearbeta tillgänglig information är begränsad¹⁰⁴. En riskfaktor vid intensivt informationsinsamlande är att det kan leda till vad som kallas *information overload*. Företag som erhåller stor mängd av insamlad information kan inte dra nytta av all information eftersom det blir för mycket att ta hand om på en gång.¹⁰⁵ Vad gäller införandet nya informationssystem behöver inte företag lära om, utan de kan bortse från en del av det gamla utgångna när ser till det nya. Det gamla informationssystemet är sällan jämförbart med det nya, vilket innebär att skapa jämförelse mellan de två kan vara oerhört svårt, kostsamt och innebära mycket arbete och ibland även en omöjlighet. Av denna anledning kan det vara till organisationers fördel i och med att införskaffandet av nytt informationssystem bortse från det gamla och arbeta utefter det nya. Även om organisationerna inte lär sig fullt ut ses ändå införande av nytt informationssystem som tecken på lärande.¹⁰⁶

3.5.2 Företags vilja till förändring

Många organisationer förknippar förändring med något besvärligt och viljan till förändring kan således vara liten. Dock är det få organisationer som skulle erkänna att de är mer traditionsbundna än att de ligger i framkant när det kommer till förändringar.¹⁰⁷ Viljan till förändringar beror på situationen företaget befinner sig i. Ger förändringar upphov till förbättringar välkomnas ofta förändringar medan är företaget utsatt för mycket förändringar tenderar det att leda till förändringströtthet.¹⁰⁸

Reaktioner på förändringar beror på om de är påtvingande eller företaget valt det själv. Således vilka handlingsalternativ det ger och vilka konsekvenser det för med sig.¹⁰⁹ Förändringar kan upplevas som negativa om ett företag har vant sig vid det bestående och en förändring av det skulle ge upphov till osäkerhet. Medan andra ser utmaningar med förändringar och gärna vill ligga i framkant med det nya. Således kan ett företag även resonera att likaväl ta förändringarna nu som senare.¹¹⁰

Förändringstakten vid införandet av internationella redovisningsprinciper, IFRS, har under de senaste åren varit hög. I artikeln ”IASB på turné: Det är nu du kan påverka”, intervjuas Jan Engström som är styrelseledamot i IASB. Han säger att den mesta kritiken som IASB har fått i samband med införandet av IFRS kommer av att det är besvärligt med förändringar. Motsättningar har även förts kring de många ändringar som genomförts under en kort tid. Jan Engström betonar således vikten av ett stegvis införande av ytterligare förändringar i standarderna. Vilket annars skulle kunna leda till stress och osäkerhet.¹¹¹

---

¹⁰⁴ Zetterquist et al (2005)

¹⁰⁵ Brunsson (2002)

¹⁰⁶ Ibid.

¹⁰⁷ Zetterquist, et al. (2005)

¹⁰⁸ Angelöw (1991)

¹⁰⁹ Ibid

¹¹⁰ Ibid

¹¹¹ Precht (2005)

Reaktioner på implementeringen av nya regelverk berörs i artikeln ”*Implementing IFRS from perspective of EU publicly traded companies*” där studien av hur implementeringen av IFRS upplevs av 112 företag inom EU presenteras. Resultatet från dessa företag var att de överlag upplevde införandet av IFRS som en jobbig, kostsam och tidskrävande process. Dessutom ansåg de att standarderna i många fall var komplexa och de saknade viss vägledning. IFRS 3 var en av de standarder som företagen listade som en komplex standard.¹¹² De företag som deltog i artikelns studie ansåg även att utbildning och kunskap är av stor vikt och att revisionsbyråer till stor del kan bidra till detta. Vikten av extern rådgivning kunde konstateras. Vilket kunde ses då 73 procent av företagen svarade att de använde eller kommer att använda extern rådgivning. Betydelsen av att inhämtning av kunskap kring regelverken måste fortgå betonades, då många av standarderna kommer att uppdateras efterhand.¹¹³ Slutligen kunde ur företagens svar utläsas att flertalet av företagen tror sig inte ha infört IFRS om de inte vore tvingade till detta.

3.5.3 Institutionell isomorfism

Olika aspekter har uppmärksamats kring hur organisationer har benägenhet att bli alltmer lika.¹¹⁴ Isomorfism innebär avbildning¹¹⁵. Organisationer agerande påverkas av hur andra organisationer agerat och lyckats. Powell och DiMaggio hävdar att de bakomliggande motiven till strukturförändring inom organisationen för att eftersträva likhet beror inte som tidigare hävdats på rådande konkurrens. De menar istället att eftersträvan på likhet organisationer emellan beror på tre centrala faktorer. Den första faktorn tar upp den *tvingande isomorfism*, den andra faktorn benämner *imitation* samt den tredje orsaksfaktorn som tas upp är de *normativa påtryckningarna*.¹¹⁶

Den första faktorn som är *tvingande isomorfism* tar upp formella samt informella påtryckningar från externa parter. Vissa påtryckningar är så pass starka att de upplevs som tvingande, exempelvis stark övertalning från samhället eller så är de tvingande i form av bland annat lagar och regler.¹¹⁷ Myer och Rowan argumenterar att allteftersom organisationer växer desto mer kommer regler att legitimeras inom organisationen, vilket leder till ökad homogenitet mellan organisationer.¹¹⁸

Den andra faktorn tar upp *imitation*, organisationer imiterar varandra vilket även det bidrar till organisationers homogenitet. Osäkerhet är en faktor som starkt påverkar och uppmuntrar *imitation*. Organisationer tenderar att imitera andra organisationers agerande när det råder osäkerhet kring samhällets krav, förståelsen kring organisationsteknik eller när organisationens mål är otydligt. Fördel med att imitera är att det är ett billigt alternativ till

---

¹¹² Jermakowicz, Gornik-Tomaszewski (2006)

¹¹³ *ibid*

¹¹⁴ DiMaggio, Powell (1983)

¹¹⁵ www.ne.se

¹¹⁶ DiMaggio, Powell (1983)

¹¹⁷ *Ibid.*

¹¹⁸ Myer, Rowan (1977)

lösning vid osäkerhet, dock är det inte alltid så att den organisationen som är mål för imitering alltid är villig att imiteras. Svårighet med imitation är att underlaget ej är stort vilket innebär att variationen av strukturval ej är väl diversifierad. Det medför att organisationer ofta strukturerar sig efter tidigare modeller. Organisationer tenderar att efterlikna andra organisationer inom samma område som lyckats och ses oms framgångsrika och har hög legitimitet för anamma dessa fördelar på sin egen organisation.¹¹⁹

Den tredje faktorn som ligger bakom likformighet är *normativa påtryckningar*. Dessa påtryckningar härstammar i framarbetade normer som tagits fram av professionella grupper som ger riktlinjer för hur något bör göras. Professionalismen delas in i två undergrupper, via utbildning eller via framvuxen praxis. De kan även härstamma från olika intressentorganisationer, fackförbund eller rådgivande organisationer. Både utbildning samt framvuxen praxis bidrar till organisationers eftersträvan till likhet.¹²⁰

Denna likformighet som organisationer eftersträvar har inte bevisats leda till ökad effektivitet hos organisationerna, utan fördelen är att de liknar andra inom samma bransch vilket kan leda till att ryktet om organisationen förbättras och därmed blir mer attraktivt.¹²¹

---

¹¹⁹ DiMaggio, Powell (1983)

¹²⁰ Ibid.

¹²¹ Ibid.

4 EMPIRI

Här återges information som erhöles genom de genomförda intervjuerna tillsammans med företagens årsredovisningar. Det empiriska materialet som erhålls ur intervjuerna tillsammans med årsredovisningarna presenteras företagsspecifikt med början med Geveko, som efterföljs av Peab och Skanska.

4.1 Geveko

1925 förvärvar Gunnar Bergendahl, grundaren av Geveko, patenträtten till Essenasfalt vilket var starten på koncernens historia. Geveko har sedan 1998 varit ett blandat investmentbolag med två olika verksamhetsgrenar, industrirörelse samt förvaltning av värdepappersportfölj. Verksamheten var då uppdelad i affärsområdet vägmarkering och KemTek. 2008 övergick Geveko till att vara en rörelsedrivande industrikoncern med riktat fokus mot horisontella vägmarkeringar. Koncernen är idag ledande i Europa på vägmarkering och är noterad på Stockholmsbörsen Smal Cap-lista.

Det aktuella förvärvet som har studerats i denna uppsats är det successiva förvärvet av rumänska SC Plastidrum SRL. Det förvärvade företaget SC Plastidrum SRL är specialiserade på vägmarkeringsentreprenad i Rumänien. Förvärvet skedde inom affärsområdet vägmarkering och anledningen till förvärvet var att Östeuropa växer kraftigt med stora infrastrukturprojekt som följd. Den starkt växande marknaden i Östeuropa är något som Geveko gärna vill vara en del utav och förvärven av rumänska SC Plastidrum SRL var ett steg i denna satsning. Att förvärv av ägarandelar i SC Plastidrum SRL har skett successivt förklarades med att de vill se hur utfallet av marknaden kom att bli innan de förvärvade ytterligare ägarandelar. Fungerar marknaden bra spås eventuellt ytterligare förvärv av de ägarandelar som återstår i SC Plastidrum SRL i framtiden.

Det första steget i det successiva förvärvet av rumänska SC Plastidrum SRL gjordes genom att Geveko förvärvade 20 procent av ägarandelarna. 2003 ökade koncernens andel i Rumänska SC Plastidrum SRL från 20 procent till 52 procent. Geveko saknade vid denna tidpunkt bestämmande inflytande över det förvärvade bolaget på grund av avtal med säljaren. Förvärvet redovisades därav som ett förvärv av ett intresseföretag, trots att över 50 procent av ägarandelar i bolaget hade förvärvats. Januari 2004 erhöles Geveko enligt avtal bestämmande inflytande över SC Plastidrum SRL. Under 2005 förvärvades ytterligare ägarandelar, de gick från ett innehav om 52 procent till 69 procent. Detta förvärv skedde i två steg, dels genom deltagande i nyemission samt genom förvärv av aktier. Det senaste om 17 procentenheter genomfördes när Geveko redan hade bestämmande inflytande över det förvärvade företaget och under tiden för när redovisningen av dessa typer av förvärv var i en oreglerad situation. Det innebär att förvärvet av de 17 procentenheterna vilket genomfördes 2005 är av största vikt

och kommer fortsättningsvis vara i fokus, eftersom förvärvet av dessa andelar skedde då företaget innehade bestämmande inflytande över företaget och under den oreglerade perioden .

Vid tidpunkten för införandet av IFRS togs hela SC Plastidrum SRLs tillgångar och skulder upp till marknadsvärde i Gevekos redovisning, med justering för minoritetsintresset. Enligt respondenten så hör inte förvärv av denna karaktär till vanligheterna i koncernen och hur redovisningen av detta skulle utformas var oklart. Därför valde de att ta hjälp av en redovisningsexpert som var verksam på revisionsbyrån Öhrlings PriceWaterHouseCoopers vid redovisningen av delförvärvet från 52 procent till 69 procent. Koncernen hade sedan en tid tillbaka ett nära samarbete med revisionsbyrån som gav koncernen vägledning i vissa frågeställningar kring redovisningen. Redovisningsexperten presenterade ett förslag för hur redovisningen av förvärvet kunde redovisas. Förslaget gick ut på att detta delförvärv skulle redovisas som ett eget kapitaltransaktion med ägarna och således flytta runt ägarandelarna mellan minoritetsintresset och majoritetsintresset i balansräkningen. Därefter fördes en kort diskussion och Geveko beslutade att de skulle anta det framlagda förslaget. Detta gjorde att de 17 procentenheterna redovisades som ett eget kapitaltransaktion med ägarna och inte som ett förvärv av ägarandelar. Respondenten uppgav sammanfattningsvis att de inte upplevde större problem med hur delförvärvet skulle redovisas eftersom de tog hjälp av extern part och följde de förslag som kom därav.

Vid situationer då regelverken inte täcker upp allt finns det således utrymme för bedömningar. Respondenten uppgav att om koncernen ställs inför en situation i redovisningen som gällande regelverk inte behandlar så för de först en diskussion internt och viss informationssökning görs. Kvarstår oklarheter inhämtas vägledning från revisionsbyrån som koncernen har ett nära samarbete med. Därefter förs en dialog mellan de två parterna för att komma fram till en så bra lösning som möjligt för koncernen. Respondenten poängterade vikten av att föra en bra dialog med externa parter såsom redovisningsexperten för att erhålla vägledning och säkerställa kvaliteten gentemot aktieägarna eftersom Geveko är ett börsnoterat bolag.

Respondenten säger sig ha god kunskap om de regelverk som tillämpas i dagsläget, det vill säga IFRS 3 och IAS 27. Inga större motsättningar till regelverken framkom utan tankesättet bakom regelverken upplevdes som logiska och konsekventa. Emellertid poängterade respondenten att standarderna ibland kan vara svårtolkade vilket innebär att de är i behov av ytterligare informationssökning. Intervjun leddes in på hur respondenten upplever IFRS regelverk. Respondenten poängterade att de inneburit stora förändringar i samband med införandet av IFRS. Förändringar sker kontinuerligt och ny informationen finns ständigt att inhämta, vilket gör att det är svårt att ta till sig allt på en gång. Eftersom Geveko har begränsat antal anställda som ägnar sig åt upprättandet av koncernredovisningen anser respondenten att tiden till att inhämta information är begränsad. Mycket av den informationen de erhåller är i form av utskick från den revisionsbyrån som de har nära samarbete med samt via utskick från börsen. I intervjun framkom det hur svårt det är att ta till sig alla förändringar på en gång, därför koncentrerar de sig på de förändringar i redovisningen som kommer att ändras inom snar framtid och som måste tillämpas. De tittar således på vilka förändringar som kommer att

ske nästkommande år och fokuserar på att fördjupa sig i dem. Andra förändringar som i framtiden måste tillämpas studeras när tiden för införandet börjar närma sig.

Respondenten sa att de normalt inte fördjupar sig i nya utkast som IASB ger ut innan det är tid för tillämpning. Respondenten menar att det inte finns tillräckligt med tid att i förväg läsa de utkast till standarder som IASB ger ut. Vidare uppkom det att de endast fördjupar sig i de redovisningsfrågor som berör dem samt, vid den tidpunkt det är aktuellt. Det är omöjligt att komma ihåg allt vilket innebär att de vid en ovan redovisningssituation läser på när det kommer. Respondenten sammanfattar det hela med att det är svårt och för omfattande att ta allt på en gång så därför tar de lite i taget. I samband med förvärvet hade respondenten själv inte läst utkastet till de nya reglerna eller inhämtat kunskap om dem från annat håll, utan vid detta förvärv överlämnade de mycket utav arbetet kring förvärvet till revisionsbyrån som de har nära samarbete med. Eftersom respondenten själv inte har läst utkastet till de nya reglerna uppgav han inte ha någon uppfattning om de nya reglerna och kunde därav inte kommentera dem.

Huruvida de tog vägledning från hur andra koncerner valt att redovisa liknande situation framkom det att i denna specifika situation gjordes inte det eftersom praxis ansågs erhållas via den externa hjälp som de anlidade. I intervjun framhövdes även svårigheten med att finna liknande situationer i andra koncerner eftersom det hör till ovanligheterna att förvärva successivt. Överlag uppgav respondenten att de endast i begränsad utsträckning studerar hur andra koncerner har gjort vid en liknande situation som deras.

4.2 Peab

Peab som är noterat på Stockholmsbörsens O-lista grundades år 1959 och är ett bygg- och anläggningsföretag och är ett av nordens ledande företag inom detta område. Under 2005 då det aktuella förvärvet gjordes var verksamheten uppdelad i 3 verksamhetsområden, Bygg och anläggning, Industri och Förvaltning. Verksamhetsområdet Bygg och anläggning utgör en entreprenadverksamheten som utför Peab lägenheter och småhus som säljs direkt till slutkund. Verksamheten Industri omfattar byggrelaterade företag. Inom verksamhetsområdet förvaltning redovisas centrala bolag, dotterbolag och joint ventures inom koncernen. Under 2007 har Peab förändrat rapportstrukturen till verksamhetsområdena, Bygg Sverige, Bygg Utland, Förvaltning och Anläggning. Bygg Sverige är verksamhetsområdet för då Peab utför entreprenader åt externa beställare och egenutvecklade projekt. Bygg Utland står för byggverksamheten i Norge och Finland och där fokuset ligger på egenutvecklade bostäder. Anläggning är det verksamhetsområdet som utför större byggnationer av infrastruktur samt anläggningsarbeten. Förvaltning är det verksamhetsområdet som innefattar centrala företag, vissa dotterbolag och joint ventures i koncernen.

Förvärvet som är intressant för denna uppsats är det successiva förvärvet av ägarandelar i rörelsen Flygstaden Intressenter i Söderhamn AB. Bakgrunden och anledningen till förvärvet kommer inte att behandlas i detalj på grund av önskan från respondenten. December 2004

förvärvades 90,9 procent av andelarna i rörelsen Flygstaden Intressenter i Söderhamn AB inom verksamheten projekt och exploatering. 2005 förvärvades resterande 9,1 procent av aktierna i Flygstaden Intressenter i Söderhamn AB. Vid intervjun framkom det att detta delförvärv var av mindre karaktär och påverkade inte koncernen i väsentlig grad. Vid redovisningen av resterande ägarandelar i Flygstaden Intressenter Söderhamn AB uppgav respondenten att Peab redovisade detta delförvärv enligt IFRS 3. Det framkom att i samband med införandet av IFRS räknades dotterbolagets tillgångar och skulder om till 100 procent med justering för minoritetsintresset i koncernredovisningen. Delförvärvet som skedde 2005 omvärderades till verkligt värde. Det upprättades en förvärvsanalys och det koncernmässiga anskaffningsvärdet vid förvärvet fastställdes. Vid förvärvsanalysen framkom anskaffningsvärdet på andelarna samt de verkliga värdena på tillgångar och skulder. Vid förvärvet uppkom ett övervärde som redovisades som goodwill. De resterande 10 procenten togs upp till verkligt värde och de uppkom då ett övervärde i form av goodwill. Anskaffningsvärdet för den första delen summeras således med den nya andelens anskaffningsvärde som var omvärderat till verkligt värde.

Respondenten på Peab uppgav att successiva förvärv av denna art hör till ovanligheterna, vanligast är andra typer av förvärv såsom helförvärv eller större delförvärv om 50 procentenheter eller mer. Det framkom även att de inte såg någon problematik kring hur detta delförvärv skulle redovisas utan tolkade in situationen utefter periodens gällande regelverk, det vill säga standarden IFRS 3 och IAS 27. Således var det inte heller någon större diskussion kring hur detta delförvärv skulle redovisas.

Under intervjuens gång uppkom det en diskussion med respondenten hurvida redovisningen av ett successivt förvärv då bestämmande inflytande föreligger är oreglerad i nuvarande regelverk eller ej. Respondenten hävdade bestämt att situationen ej var oreglerad utan uppgav att de vid tidpunkten för förvärvet tolkade in deras situation under regelverket IFRS 3. Under diskussionens gång och med vissa förtydligande uppgick det även från respondentens sida att det var en oreglerad situation. Dock hävdade respondenten att det redovisningssätt som de gjorde säkerligen är vanligt i praktiken eftersom standarden inte är helt tydlig i sin formulering. Detta ledde in diskussionen på att standarderna ibland kan vara svårtolkad. Peabs respondent visade en delad attityd till IFRS regelverk, vissa delar motsattes mer än andra.

Vid intervjun med respondenten framkom det att informationsinsamling är viktigt för att ta till sig nya förändringar i regelverken. Respondenten ser det som en tidskrävande men nödvändig process. Detta genomförs genom att Peab själva aktivt söker upp information från olika källor exempelvis från IASB hemsida dels prenumerationer av olika skrifter. Därutöver får de mycket material skickat till sig från revisionsbyråer, börsen samt att de deltar i kurser och seminarier för att. Dock hävdar respondenten att det inte finns tillräckligt med tid för att läsa igenom allt som inkommer utan snarare fokuserar de på de diskussioner kring regelverken som ligger dem närmast till hands. Det är framförallt vid situationer som de upplever som svårtolkade hur de skall redovisa som de söker aktiv information och återstår det oklarheter i redovisningen tar de kontakt med externa parter för vägledning.

Respondenten säger sig ha god kännedom om tidigare regelverk, RR 1:00, nuvarande regelverk IFRS 3 och IAS 27 samt att utkastet kring reviderade IFRS 3R och IAS 27R har läst igenom. Respondenten hade dock inte vid tidpunkten för förvärvet läst igenom utkastet för IFRS 3R och IAS 27R utan detta har skett senare. Eftersom de upplevde att redovisningssituationen var reglerad under tidpunkten för förvärvet och inte hade läst utkastet hade de inga planer på att tillämpa dessa regler i förväg. Eftersom respondenten läst igenom utkastet ställdes frågan om attityden kring de förändringar som de nya reviderade reglerna för med sig. Det som framkom var reaktioner på att i den nya standarden skall transaktionskostnader som är direkt hänförliga till förvärvet skall inte ingå i anskaffningsvärdet utan skall resultatföras när de uppstår något som han menar kommer slå mycket på resultatet det året om dessa kostnader är stora.

4.3 Skanska

Skanska grundades 1887 då aktiebolaget Skånska Cementgjuteriet etablerades. Med huvudkontor i Solna bedriver de idag ett av världens största byggföretag. Byggverksamheten omfattar bostadsbyggande och anläggningsbyggande och är Skanskas största verksamhetsområde. Utöver detta verksamhetsområde har Skanska tre verksamhetsområden, Bostadsutveckling som utvecklar bostadsprojekt till försäljning, Kommersiell utveckling som innefattar försäljning av kommersiella fastighetsprojekt samt Infrastrukturutveckling som utvecklar och driver privatfinansierade projekt för infrastruktur såsom vägar, skolor och sjukhus.

I Skanskas fall är det två förvärv som studerats och som är intressanta för denna uppsats. Det är det successiva förvärvet av finska Rakennus Vuorenpää Oy som slutfördes 2007 samt det successiva förvärvet av finska koncernbolaget Maarakennus Lantman Oy som slutfördes 2006. Båda förvärven kom att ingå i verksamhetsgrenen Byggverksamhet inom Skanska koncernen. Anledningen till förvärven var att Skanska såg möjligheter att expandera ytterligare i Finland eftersom de ansåg att det fanns tomrum att fylla där.

2004 innehade Skanska 80 procent av finska Rakennus Vuorenpää Oy. 2005 förvärvades ytterligare 10 procent vilket gjorde att Skanska därefter innehade 90 procent av bolaget. Hur detta delförvärv skulle redovisas bestämdes efter en intern diskussion där de ställde olika metoder emot varandra och kom fram till att ta upp förvärvet som extra goodwill var det bästa alternativet i denna situation eftersom förvärvet inte var av så stor karaktär. Vägledning till hur förvärvet skulle redovisas kom således från olika typer av metoder som de fått till sig via informationssamling. 2007 förvärvades resterande 10 procenten och med detta erhöll Skanska 100 procent av andelarna i det förvärvade bolaget. Båda delförvärven redovisades som extra goodwill. Vid det senare delförvärvet hämtades vägledning från hur de valt att redovisa tidigare förvärv.

Det andra successiva förvärva av speciell karaktär som har studerats i studien är förvärvet av det finska koncernbolaget Maarakennus Lantman Oy. 2005 innehades 95 procent av ägarandelarna i bolaget. I april 2006 förvärvades ytterligare 5 procent av andelar i koncernbolaget Maarakennus Lantman Oy vilket gjorde att Skanska efter förvärvet erhöll 100 procent av andelarna. Eftersom detta delförvärv liknade tidigare delförvärv som gjorts året innan lades ingen vidare eftertanke ner kring redovisningen utan Skanska redovisade resterande ägarandelar på samma sätt som vid liknade delförvärv som gjorts tidigare, det vill säga som extra goodwill. Skanska ansåg inte att det skulle påverkat koncernen i större utsträckning då det endast avsåg kompletteringsköp från minoritetsägarna.

De successiva förvärven av Rakennus Vuorenpää Oy och Maarakennus Lantman Oy är i företagets mått mått små förvärv vars köpeskillingar inte är av betydande storlek för koncernen som helhet och inte skulle ge någon större effekt på koncernens resultat. Respondenten uppgav att eftersom delförvärven endast var på ett par miljoner blev dessa extra goodwill poster relativt små i, koncernens mått mått, och påverkade dem inte i så stor utsträckning. Detta gjorde att de inte heller lade ner så mycket tid och eftertanke på dessa förvärv. Eftersom koncernens revisorer inte heller opponerade sig redovisade Skanska som de tänkt sig. De ytterligare förvärven som skedde på senare år redovisades på samma sätt och likväl där har koncernens revisorer granskat koncernens rapporter och har inte kommit med några invändningar avseende redovisningen av dessa förvärv. Dessa två successiva förvärv skiljer sig inte så mycket åt då de båda är kompletterande förvärv som gjorts endast varit av mindre karaktär som inte förbryllat Skanska i väsentlig grad.

Respondenten upplevde att förändringen från regelverket RR 1:00 till införandet av IFRS har inneburit stora förändringar i redovisningen samtidigt som fler förändringar hela tiden är på gång. Respondenten uppgav att förändringen ofta kallas för "Big Bang" inom redovisningen eftersom det förde med sig omfattande förändringar. Förändringarna har fört med sig ett mödosamt arbete då ny information skulle samlas in och redovisningens grundläggande synsätt skulle läras om. Respondenten framhöll även vikten av att hålla sig uppdaterad kring förändringar som kommer eftersom förändringar kräver planering och att det ofta går åt mycket tid att implementera dessa regelverk i praktiken. Införandet av IFRS förde även med sig större krav på utförandet av finansiella rapporterna vilket företagen starkt poängterade, vilket kunde ses i hur årsredovisningar vuxit i omfattning. Koncernen arbetar med de förändringarna som sker i dagsläget, vilket innebär att de inte alltid har välviljan att implementera regelverk som de ännu inte är påtvingande att implementera.

Vid intervjun framkom det att standarderna i vissa fall kan vara svårtolkade. För att hålla sig uppdaterad kring regelverken och hur de ska bete sig vid svårtolkade situationer inhämtar det både aktivt och passivt information till koncernen. Aktivt genom att de själva ser till att kontinuerligt hämta in information om förändringar i regelverken, dels om de själva ställs inför en situation som de inte vet hur de skall redovisa och dels genom att de vill vara förutseende för nya förändringar och då gärna besöker bland annat IASB hemsida. Utöver detta får de även till sig passiv information via prenumerationer från olika tidsskrifter samt från börserna. Respondenten anser sig ha god kunskap om tidigare regelverk, det vill säga RR

1:00, nuvarande IFR 3 och IAS 27 och har kommit i kontakt med de nya reglerna från olika håll, utskick med mera, men har inte fördjupat sig i dessa regler ännu.

Koncernen för en kontinuerlig diskussion med sina revisorer för samla in information och för att se hur deras bedömningar klarar kritiskt perspektiv. Revisionsbyråer tar även in koncernbolagschefer för att möten som de kallar för ”round table”, där träffas koncernredovisningscheferna med sin revisionsbyrå för att delge varandra information. Vid dessa möten hör det till vanligheterna att ett företag som nyligen behandlat en svårhanterlig redovisningsfråga presenterar sin lösning inför gruppen för därefter föra en diskussion. Även frågor som företag finner besvärliga och ännu inte löst kommer upp till diskussion. Ofta är det bedömningsfrågor som kommer upp till diskussion eftersom det är dessa frågor innebär mycket svårigheter för företagen. Respondenten upplevde att dessa möten är mycket uppskattade hos företagen, som ser det som ypperliga tillfällen att samla in information och föra vissa oklarheter till diskussion. Utöver att företagen delger information sinsemellan på mötet prenumererar koncernen på andra få utvalda företags årsredovisningar som informationskälla. Cheferna för koncernredovisningen går även på kurser för att uppdatera sina kunskaper och för att samla in ny information. Respondenten läser på om ämnet och fördjupar sig i nya regler som kommer under resans gång.

Respondenten uppger hur de samlar in information från alla möjliga källor, även att de ser till andra företags redovisning för att erhålla vägledning om det står inför en svårtolkad redovisningssituation. För att erhålla vägledning prenumererar de på utvalda företags årsredovisningar. Respondenterna ser det som en självklarhet att se till hur andra företag redovisar som vägledning, emellertid har de inte som en gyllene regel att imitera fullt ut. I vissa svåra situationer kan det dock ses som en ytterligare vägledning.

Respondenten uppgav att när de ställs inför en oreglerad situation i redovisningen söker de aktivt alternativ till hur de skall redovisa samt att de till viss del inhämtar vägledning utifrån såsom från redovisningsexperter. Oberoende om det är oreglerat eller ej måste årsredovisningen hålla god kvalitet för att upprätthålla företagets anseende och då är externa parter bra för att uppnå detta. Om koncernen ställs inför en situation som inte regleras i gällande regelverk poängterar respondenten vikten av att se till den specifika situationen och hur valet av redovisning påverkar det koncernen som helhet. Något som bör poängteras vid beslut kring hur redovisningen skall utformas och informationssökningen kring det är att väga mellan kostnad och nytta. Det kan kopplas till redovisningen av förvärven där utgifterna inte var så stora i jämförelse med koncernen som helhet och därmed valde de inte att fördjupa sig alltför mycket i frågan utan valde ett redovisning sätt som var allmänt accepterad och som passade koncernen.

5 ANALYS

Avsnittet kommer att jämföra det empiriska materialet mot studiens teoretiska underlag. Inledningsvis kommer företagens redovisningsval analyseras, varefter informationsinsamlingsprocessen i företagen och hur företag påverkas av varandra analyseras.

5.1 Redovisningsval

5.1.1 Geveko

Eftersom Geveko var ovana att hantera redovisningen av successiva förvärv av denna karaktär tog de hjälp av en extern part för att lösa redovisningsfrågan. Geveko hade vid tidpunkten 52 procent av ägarandelarna i SC Plastidrum SRL och avsåg att förvärva ytterligare ägarandelar upp till 69 procent. Redovisningsexperten som åtog sig uppdraget uppmärksammade problematiken kring att det gällande regelverket var oreglerat eftersom Geveko vid detta tillfälle hade bestämmande inflytande. Detta kan återses i IFRS 3 och IAS 27 som inte reglerar redovisningen av successiva förvärv då företaget som förvärvar innehar bestämmande inflytande. Geveko redovisade delförvärvet om de 17 procentenheterna i SC Plastidrum SRL som ett eget kapitaltransaktion med ägarna och inte som ett förvärv av andelar i dotterbolag. Detta innebär att det blir endast en förflyttning av ägarandelar, majoritets- och minoritetsägare emellan. Detta redovisningssätt är enighet med de nya reglerna, IFRS 3R och IAS 27R, och då främst IAS 27R. Regelverket säger att om det förvärvande företaget redan innehar andelar i dotterbolaget ses andelen som en del av köpeskillingen för verksamheten. När passerar kontrollstrecket för bestämmande inflytande skall tidigare ägd andel ska omvärderas till verkligt värde vid transaktionstidpunkten. Geveko omvärderade i sin redovisning tidigare ägda andelar i SC Plastidrum SRL vid delförvärvet.

Gevekos redovisning av delförvärvet i SC Plastidrum SRL och således även regelverken IFRS 3R och IAS 27R går i linje med enhetsperspektivet. I samband med att ett eget kapitaltransaktion genomförs ses minoritetsintresset som en del av enheten, vilket är i enighet med enhetsteorin. Enhetsteorin ser koncernen som en egen enhet som är helt avskild från ägarna. Detta kan återses i förvärvet då kapitalet som härstammar från minoritetsintresse hör till koncernen. Detta gör att både majoritetsägarna och minoritetsägarna ses som finansörer, vilket även enhetsteorin säger. IASB har medvetet valt att utforma den del i de nya regelverken utefter ett enhetsperspektivstänkande för att erhålla en mer rättvisande bild. Ytterligare steg mot enhetsperspektivet kan ses vid redovisningen av successiva förvärv enligt IFRS 3R och IAS 27R och således även de successiva förvärv som Geveko har redovisat. Detta genom att tidpunkten för när de passerar gränsen för när bestämmande inflytande

erhålls är central. Tidpunkten för när företaget blir en koncernenhet är således viktigt vilket är i enighet med enhetsteorin.

5.1.2 Peab

Vid förvärvet av Flygstaden Intressenter Söderhamn AB upplevde inte Peab att situationen var oreglerad vilket innebar att de därav inte upplevde någon problematik kring redovisning av förvärvet. De tolkade in deras redovisningssituation inom den reglering som var gällande vid tidpunkten för förvärvet, det vill säga enligt IFRS 3 och IAS 27. Dock var fallet att vid förvärvet av de resterande 10 procentenheterna förelåg bestämmande inflytande från Peabs sida vilket innebär att IFRS 3 och IAS 27 inte var tillämplbara i Peabs fall. Detta kan återses i gällande regelverk vid förvärvet, IFRS 3 och IAS 27, som endast reglerar successiva förvärv när bestämmande inflytande erhålls i samband med förvärvet och inte när det redan föreligger.

Respondenten på Peab säger sig ha läst utkastet, dock inte i samband med detta förvärv utan läste det en tid efter det att förvärvet redovisades. I redovisningssituationen för det aktuella förvärvet söktes inte ytterligare information eftersom problematiken i situationen inte uppfattades. Det i sin tur ledde till att förvärvet redovisades enligt de gällande regelverken utan att inse dess begränsning för successiva förvärv vid bestämmande inflytande. I artikeln *"Implementing IFRS from perspective of EU publicly traded companies"* benämns hur företag uppger IFRS 3 som komplex och därmed svårtolkad standard och att dessutom vägledning saknades vilket kan återses i fallet då Peab redovisade det successiva förvärvet.

Artikeln återger även hur företag ansåg det vara viktigt med ökad kunskap och såg informationsspridning som en viktig del samt hur det är av stor utmaning för företagen att hålla sig uppdaterad vid kompletteringar vid regelverken. Ytterligare teori tar upp hur företags bearbetning av information är beroende av dess tydlighet. Med detta till grund kan Peabs agerande förklaras då de inte förstod begränsningen i regelverket.

5.1.3 Skanska

Det kan ur empirin urskiljas att Skanska är mer van vid sådana här typer av förvärv, då de gjort flera successiva förvärv av denna karaktär de senaste åren. Vilket gjorde att de vid tidpunkten för dessa förvärv var väl medvetna om att det fanns en oreglerad period i redovisningen av successiva förvärv vid bestämmande inflytande. Detta kan ställas mot regelverken IFRS 3 och IAS 27 som delger att redovisning av successiva förvärv av denna karaktär inte behandlas, vilket gör att det uppkommer en oreglerad situation under perioden för regelverkets tillämpning.

Skanska har redovisat både det successiva förvärvet av resterande 10 procentenheter i Rakennus Vuorenpää Oy och resterande 5 procentenheterna i Maarkennus Lantman Oy som extra goodwill. I teorin kan det återses att det var IFRS 3 och IAS 27 som reglerade rörelseförvärv vid tidpunkten för förvärven. Eftersom bestämmande inflytande förelåg vid dessa förvärv kunde dessa regelverk ej tillämpas vid dessa redovisningssituationer. Vilket kan återses i teorin om regelverken IFRS 3 och IAS 27 som inte behandlar dessa successiva

förvärv av denna art. De två synsätten som finns vid denna situation är att antingen använda sig av RR 1:00 eller IFRS 3R tillsammans med IAS 27R, eller en blandning av dessa. Skanskas val av redovisningen är inte fullt ut i enighet med någon av dessa regelverk, utan är en blandning av dessa. I teorin återges fem alternativa metoder till redovisning av förvärv av denna karaktär som i varierande grad är en blandning av RR 1:00 samt IFRS 3R i samverkan med IAS 27R. Skanskas val att redovisa delförvärven som extra goodwill är i enighet med metod 1, vilket är en metod som är vanligt förekommande och godkända av de stora revisionsbyråerna.

Genom att de använder en metod som är vanligt förekommande i praktiken kan detta kopplas samman med teorin om normativa påtryckningar som säger att framvuxen praxis bidrar till att organisationen eftersträvar likhet. Teorin säger även att organisationer tenderar att strukturera sig efter tidigare modeller. Vilket kan återses i Skanskas fall där de använder sig av metoder som är vanligt förekommande i praktiken.

5.2 Big Bang

Stora förändringar har införts vilka samtliga respondenter från Geveko, Peab och Skanska uppgav har medfört ett slitsamt och tidskrävande arbete att implementera. Skanska benämnde förändringsperioden som ”*Big Bang*” eftersom det var mycket omfattande förändringar som kom att införas. Respondenternas ställningstagande i denna omfattande föränderliga situation går i enighet med den teoretiska grund som innebär att det uppstår en förändringströtthet hos koncernerna vid situationer som innefattar alltför omfattande förändringar. Teorin berör även hur koncernerna välkomnar förändringar i större utsträckning vid tillfällen då de ser reglerna som något positivt för dem. Respondenten på Geveko uppger hur grundtanken bakom IFRS är logiskt och konsekventa. Därav anammar de reglerna mer vällivligt trots att han inte ser alla delar av regleringen som optimal för just Geveko. Skanskas attityd kring den nya reviderade regleringen liknas Geveko till stor grad. Peab däremot ser mer dystert på förändringen i stort, samt de förändringar som kommer av de nya reviderade reglerna, vilket kan kopplas till en eventuellt större förändringströtthet samt att Peab har en mer utbredd negativ attityd till regelverket.

I artikeln uppgav IASB:s styrelseledamot att kraftig kritik framförts från företagets sida. De upplevde att det är besvärligt med förändringar samt att implementeringen skulle ske under en kort tid. Vikten betonas även av att införa förändringarna stegvis eftersom det underlättar för företagen och kan så undvika en stressfull situation full av osäkerhet. En annan artikel tar upp hur företagen upplevt införandet av förändringarna som stressfulla, kostsamma och tidskrävande. Vad gäller de intervjuade respondenterna uppgav samtliga parter hur de nästintill varit övermäktigt med alla förändringar som varit och väntar dessutom på ytterligare kompletteringar. Detta går i enighet med båda föregående artiklarna, då företagen ser förändringen som en stor stressfaktor och kostsam situation.

Ingen av respondenterna eftersträvade medvetet att i förväg implementera de förändringar som de nya reviderade och ändrade reglerna kommer att medföra. Detta för att osäkerheten kring att tidigare tillämpa regler som ingen annan gör är för stor samt att tiden går åt till att implementera de förändringar som trätt i kraft i dagsläget. De hinner således inte med att fokusera och läsa in sig på förändringar som kommer längre fram i tiden. Detta beteende går i enighet med teorin om hur företagen uppvisar en förändringströtthet, dock motsäger det den teori som menar på att företag önskat ligga i framkant och implementerar nya regelverk tidigare än tvunget för att ligga i framkant. Ingen av respondenterna uppvisade någon strävan efter att ligga i framkant utan mer gjorde det som var tvunget för att senare ta kommande regler när de blir tvingande lagstiftning eftersom de har inte tid eller energi att ta till sig det. Dock uppvisade Geveko en redovisning som är i enighet med de nya reglerna och ligger således i framkant utan att de gjort detta som ett medvetet val. Skanska uppvisade en redovisning som var en kombination mellan det gamla och det nya således var deras redovisning varken i framkant eller traditionsenlig. Peab uppvisade en mer traditionell redovisning.

Teorin tar upp hur förändringar innebär att tidigare utformning och efterkommande utformning mycket sällan är jämförbara. RR1:00 och IFRS 3 skiljer sig åt i väsentlig grad, vilken kan vara en dyr och mödosam process. Tidigare undersökning uppmärksammar hur företagen inte tror sig inte ha infört IFRS om de inte vore tvingade till detta. Mer intressant koppling kan vara de regelverk som företagen inte är enligt lag tvungna att följa än, men som de kan välja att tidigare tillämpa om de vill. Skanska och Peab visade på att de inte tidigare tillämpar nya regler i förväg men de följer dem och läser på om dem sporadiskt. I enighet med den teoretiska grund för studien kan det ses som företagen är lärande organisationer eftersom även om de inte tidigare tillämpar så läser de frivilligt på och tar till sig de nya regelverken. Geveko som redovisade enligt de nya reglerna omedvetet vilket kan återses i teorin som en välvilja till att ta till sig nya förändringar. En ytterligare teori uppger hur påtvingande förändringar eller frivilliga förändringar leder till olika reaktioner och handlingsalternativ från företagets sida, hur företag ser negativt på förändringar när de vant sig vid det bestående och en förändring av det skulle ge upphov till osäkerhet, medan andra företag vill ligga i framkant och tillämpa kommande regler tidigare. Det kan återses hos studiens empiriska material där respondenterna anammar tvingande lagstiftning men väntar med att frivilligt anamma regler som kommer, vilket inte går i enighet med att ligga i framkant utan mer ett traditionellt perspektiv.

5.3 Informationsinsamling

Respondenterna på Skanska och Peab återger hur de ägnar mycket tid åt att samla in information från flera olika källor medan Geveko menar att på grund av personalbrist inte ägnar allt för mycket tid att insamla information då insamling sker mer passivt än aktivt. Ur Skanskas och Peabs respondents perspektiv är det en tidsödslande process som kräver mycket från företagets sida och de samlar in information som de inte nödvändigtvis behöver

just för tillfället, men som kan bli intressant och viktig information senare. Detta kan återses i det teoretiska underlaget där teorin menar på att företagen samlar in mycket information men som inte nödvändigtvis är aktuell för företagen nu eftersom det inget trygghet i företagen. Samtidigt framhävs det hur behovet av information styrs delvis av hur mycket information som finns tillgängligt, hur tydlig den är samt organisationens förmåga att hantera den.

Utöver detta menar teorin på att företagen samlar in information från olika källor i sin omgivning utifrån tillförlitlighet i informationen. I det teoretiska underlaget återges det hur företag kan insamla information på två sätt, passivt och aktivt samt att det inte är informationens mängd som är avgörande utan informationens relevans och tillförlitlighet är väsentligt. Skanska och Peab uppvisade mer aktiv informationssamling gentemot Geveko som visade på en mer passiv informationssamling, de fick information skickat till sig varav de valde ut relevant information som var aktuell för stunden. Aktivt sökande blev mer vid de tillfällena när information gällande en aktuell situation saknades. Detta arbetssätt tyder på högre relevansgrad på den aktivt insamlade informationen. Det teoretiska underlaget menar på att när ett företag utsätts för en situation som är förknippad med förändringar krävs det att rätt information kan inhämtas. Det blir en utmaning för företagen att hålla sig uppdaterad inom det området som krävs. Studiens empiriska material visar på hur företag söker information från flera källor som är tillförlitliga såsom IASB, revisionsbyråer etcetera för bibehålla tillförlitligheten i sin information. Teorin menar på att det kan vara svårt att sortera ut relevant information i den stora mängd som samlas vilket kan återses i det empiriska materialet då företagen samlar in information i stora mängder att nästintill inte kan ta hand om det. Den intensiva informationsinsamlingen som företagen står för och därmed som tidigare nämnts nästintill inte kan ta emot all information är vad som kan återkopplas i teorin som *"information overload"*, att företagen erhåller så pass stor mängd information att de inte har möjlighet att dra nytta av all information. Samtliga respondenter i intervjuerna uppger att de inte tar in allt på en gång utan de läser information allt eftersom och implementerar när de måste, inte innan för det händer för mycket på en gång nu som det är. Artikeln säger hur företag inte får sluta insamla information eftersom standarderna uppdateras, vilket återses i studiens egna empiriska material där företag samlar in information efter införandet 2005.

Skanska och Peab uppgav att de hade viss vetskap om de reviderade och ändrade regler kring successiva förvärv även om de inte implementerat dem. De har läst utkastet, men inte grundligt studerat, och uppmärksammat de skillnader som dessa nya regler innebär. Geveko uppvisade en stor okunskap kring de nya reglerna eftersom de inte studerat dem, dock har de redovisat det successiva förvärvet efter de nya regelverken men detta kommer av att de erhållit extern hjälp. Enligt tidigare studier uppger företag att de ansåg kunskap och utbildning viktiga faktorer och 73 procent gärna tar emot hjälp i form av externa parter. Samtliga respondenterna vid intervjutillfällena uppgav även dem att det var en självklarhet att ta extern hjälp i form av seminarier, prenumerationer från IASB, kurser och möten med andra redovisningspersoner i samma situation som de kallar *"round table"*, vilket går i enighet med den tidigare studien som artikeln uppmärksammar.

5.4 Påverkan av andra externa parter

Vid studiens genomförda intervjuer framförde respondenterna på Peab och Skanska hur de gärna tog input av andra genom andra företags årsredovisningar för att se hur de löst svårigheter som ofta uppstår när det gäller bedömningsfrågor. Respondenten på Geveko uppgav dock att det inte skedde i lika stor omfattning hos dem. Institutionell isomorfism enligt Powell och DiMaggio tar företag efter andra som lyckats inom samma område för att lyckas själva. Sett till respondenterna tar de efter företag som lyckats lösa problematiska svårigheter för att implementera detta hos sig själva, dock främst vad gäller Skanska och Peab. Ingen av respondenterna imiterar dock inte andra företag fullt ut utan ser andra företags årsredovisningar mer som informationskälla till lösningsförslag vilket innebär att det empiriska materialet inte här följer den teoretiska grund som Powell och DiMaggio ger, men de avbildar till viss del. De möten som Skanska benämner ”*round table*” visar på att de tar hjälp av varandra för att lösa besvärliga situationer.

Institutionell isomorfism nämner tvingande, imitation, normativ isomorfism. Vad gäller tvingande isomorfism går det i linje med att regelverken som kom 2005 däribland IFRS 3 är tvingande. De är tvingande för samtliga företag som innefattas av koncernredovisning, vilket leder till att en homogenitet skapas företag emellan som skapas genom tvingande reglering. Imitation tar upp hur företag imiterar andra företag som de själva anser lyckats inom området. Vid stor osäkerhet hos företagen sker ofta imitation. Det återses i studiens empiriska material då främst respondenterna från Skanska och Peab återger hur de ser till andra företag för att få input till lösningar i besvärliga situationer, vilka ofta handlar om bedömningsfrågor där stor osäkerhet återfinns. Geveko uppger att de inte ser till andra företag i lika stor utsträckning eftersom de kan finnas svårigheter med att hitta företag som befinner sig i liknande situationer. Vilket kan återses i teorin som tar upp svårigheten med imitation är att underlaget till imitation kan vara begränsat. Normativa påtryckningar är den faktorn som påverkar företagen genom företagens frivilliga aktioner och inte i form av tvingande regelverk utan mer av form av bör göra. Detta kan kopplas till hur koncernerna har möjlighet att redovisa successiva förvärv enligt regler som kommer 2009 via det utkast som kom 2005. Vad gäller råd från revisorer är något respondenterna tar mer allvarligt på vilket ändock visar på att normativa påtryckningar sker i stor utsträckning.

6 SLUTSATS

Nedan följer en redogörelse för de slutsatser som framkommit genom studiens analysering av det empiriska materialet. Slutsatserna presenteras i en sammanställande text. Därefter presenteras en trovärdighetsdiskussion och avslutningsvis presenteras förslag till vidare forskning.

6.1 Slutsats

När företagen hamnar i en oreglerad redovisningssituation sker intensiv informationsinsamling från flera olika källor för att hålla sig uppdaterad. Insamling sker till stor del i samverkan med revisionsbyråer för att minska osäkerheten kring redovisningsvalen då information från revisionsbyråer ses som tillförlitlig. Företagen uppvisar stor tillit till de revisionsbyråer som de samarbetar med. En av anledningarna som framkom var att de upplever att revisionsbyråerna innehar god kunskap inom området, således väger deras råd tungt. I den oreglerade situationen har revisorer i stor utsträckning påverkat i hur företagen valt att redovisa, dels på grund av företagens tillit till dem samt den stora osäkerhet kring den aktuella situationen som råder gällande redovisningen av successiva förvärv.

I praktiken finns det två synsätt som är tillämpbara i denna situation, att hämta vägledning från RR 1:00 eller via IFRS 3R och IAS 27R. Redovisningen av successiva förvärv vid bestämmande inflytande i den oreglerade perioden varierade i hög grad mellan de utvalda företagen. Ett övervägande mönster av redovisningsval kan inte urskiljas då studien uppvisat tre olika resultat, dock har det kunnat urskiljas att de inte hämtar vägledning från enbart gamla regelverk, RR1:00. Dock har studien uppmärksammat att redovisning enligt IFRS 3R tillsammans med IAS 27R tillämpas samt metoder som är en blandning av dessa två synsätt.

Geveko och Skanska uppmärksammande att det var en oreglerad situation och problematiken som medföljde och sökte därför upp alternativa sätt att redovisa. Peab däremot uppmärksammade inte att situationen var oreglerad utan redovisade enligt gällande regelverk som ej var tillämpbar i detta fall. Det visar på tecken att den oreglerade situationen inte är tillräckligt uppmärksammat. Peab uppmärksammande inte problematiken eftersom standarden var komplex och därmed svårtolkad. Det innebar att Peab inte kunde utläsa begränsningen i IFRS 3 och IAS 27 gällande redovisning av successiva förvärv vid bestämmande inflytande. Tidpunkten för förvärvet var i samband med IFRS införande, vilket innebar att det var mycket förändringar under denna period och regelverken var nya vilket medförde osäkerhet. Eftersom de nya regelverken medförde omfattande förändringar som skulle implementeras och de inte var vana vid dessa regelverk återgav företagen svårigheter i att utläsa dem. Med omfattande förändringar att implementera prioriterades inte utkastet

gällande IFRS 3R och IAS 27R. Företagen har läst utkastet men har inte studerat det i implementeringssyfte. Det grundar sig i hur de upplever en stark förändringströtthet och därmed inte orkar ta till sig ny information. Vetskapen om att de kan hämta vägledning i utkastet till kommande IFRS 3R och IAS 27R vid successiva förvärv av denna karaktär ter sig vara begränsad. Företagen tenderar implementera förändringar som kommer inom en snar framtid och som är i tvingande form. Företag vill inte avvika i sin redovisning vilket innebär att de inte vill tillämpa regelverk tidigare än vad som är tvunget.

En bidragande orsak till den okunskap som råder är att successiva förvärv av denna karaktär inte hör till vanligheterna i Sverige. Vägledning för redovisning av dessa förvärv sker därför efter praxis, råd via extern hjälp eller imitation vid besvärliga redovisningssituationer. Redovisning efter tidigare modeller tillämpas även för att inte få en avvikande redovisning. Konsekvensen av detta blev i Peabs fall att de följde IFRS 3 i samverkan med IAS 27, Skanska valde att redovisa efter praxis och Geveko redovisade via extern hjälp efter reviderade IFRS 3R och IAS 27 R. Samtliga uppgav en vilja att följa regelverk till grund för sina redovisningsval eftersom det ökar tillförlitligheten i årsredovisning.

Samtliga respondenter uppgav liknande informationsinsamling dock med vissa variationer i huruvida det skedde i största delen passivt eller aktivt, men redovisningsvalen därav varierade till viss del. Det kan förklaras i hur företagen är olika i storlek och därmed har olika tillgång till resurser. En återkommande faktor som företagen uppgav var hur de inte tenderade att ägna mycket tid till att söka upp information kring de förvärv som låg till studiens grund eftersom de var små till sin storlek och värde inte påverkade redovisningen som helhet. Detta antyder till hur studien skulle ha fått ett annat utfall om urvalet hade varit företag som förvärvat successivt och där bestämmande inflytande förelåg varit av större karaktär i både storlek samt värde.

Studien har visat på att begränsningen i IFRS 3 tillsammans IAS27 vad gäller successiva förvärv där bestämmande inflytande föreligger inte är tillräckligt uppmärksammat. Detta har visat sig genom att Peab inte visste om att det var en oreglerad situation vid tidpunkten för förvärvet. Detsamma gäller för Geveko först som uppmärksammade om problematiken via extern part. Geveko influerades starkt i redovisningsvalet av den inhämtade externa hjälpen då de anammade det förslag som framlades, vilket innebar att de låg i framkant med sin redovisning. Att Geveko låg i framkant ligger även till grund deras välvilja till förändring. Konsekvensen av extern hjälp innebär att det företag som låg i framkant gällande redovisning var ovetande kring detta faktum då de ej visste utefter vilket regelverk de redovisade.

6.2 Förslag till vidare forskning

I slutsatsen framkom det att eftersom förvärven var små till storlek likväl som värde och därmed inte påverkade redovisningen i stor grad satsade inte företagen mycket resurser på att lösa problematiken. Det skulle vara intressant att se huruvida val av redovisning skiljer sig från studiens slutsats vid urval av företag som förvärvat större successiva förvärv som kan påverka redovisningen i sin helhet. Det är även intressant att se hur företagen tar emot hela standarden när den kommer 2009, om det skett en attitydförändring gällande regelverken är de träder i kraft.

7. REFERENSLITTERATUR

Andersen Ib (1998) *Den uppenbara verkligheten Val av samhällsvetenskaplig metod*. Studentlitteratur Lund

Angelöw, Bosse (1991) *Det goda förändringsarbetet*. Studentlitteratur Lund

Axelman, Lennart (2003) *IAS/IFRS 2005: En jämförelse mellan International Accounting Standards och Redovisningsrådets rekommendationer*. Stockholm: Ernst & Young cop.

Axelman, Lennart. Phillips, Dan. Wahlquist Ola. (2003) *IAS/IFRS 2005: En jämförelse mellan International Accounting Standards och Redovisningsrådets rekommendationer*. Stockholm: Ernst & Young .

Brunsson, Karin Holmblad (2002) *Organisationer*. Studentlitteratur Lund

DiMaggio Paul J., Powell Walter W. (1983). *The iron cage revisited: Institutional Isomorphism and collective rationality in organization fields*, American sociological association, vol.48 No.2 pp.147-160

Esaiasson, Peter. Gilljam, M. H. Oscarsson, L. Wängnerud (2007) *Metodpraktikan*. Stockholm: Norstedts juridik.

Falkman, Pär. Marton, Jan (2007) *Koncernredovisning för vem och för vad? Historien förklarar logiken bakom de nya IFRS 3-reglerna*. Balans. No 2 pp. 40-42

FAR (2003) *FAR:s Samlingsvolym 2003*. FAR Förlag, Stockholm

Geveko respondent: Göran Wolff

Geveko årsredovisning 2005,2006,2007 (Elektronisk), www.geveko.se, 2008-04-04

Hatch, Jo Mary. (2002) *Organisationsteori: Moderna, symboliska och postmoderna perspektiv*. Studentlitteratur Lund.

Hendriksen, Van Breda (2001) *Accounting theory*, 5th edition, McGraw-Hill, Singapore

Holme, Idar Magne. Solvang, Krohn Bernt, (2001) *Forskningsmetodik om kvalitativa och kvantitativa metoder*, Studentlitteratur Lund.

IAS 27 (2004) *Koncernredovisning och separata finansiella rapporter* (Elektronisk), FAR komplett, 2008-04-02

- IAS 27R (2008) *Consolidated and Separate Financial Statement* (Elektronisk) , www.iasb.org, 2008-04-10
- IASB a (2008) *Accounting for changes in relative proportion of the controlling and non-controlling interests*, <http://www.iasb.org/NR/rdonlyres/FF0B8F18-F076-4B28-B792-ACB75E3C2BF0/0/AccountingforchangesrelativeproportionNCIMarch2008.pdf>, 2008-05-02
- IAS Plus (Elektronisk), www.iasplus.com, 2008-04-08
- IFRS 3(2004) *Rörelseförvärv*, (Elektronisk), Tillgänglig: FAR komplett, 2008-04-02
- IFRS 3R (2008) *Business combination* (Elektronisk), www.iasb.org, 2008-04-10
- Jansson, Thomas, (2005). *Redovisning av företagsförvärv innebär omfattade och väsentliga förändringar*. Balans nr 8-9.
- Jermakowicz, K Eva. Gornik-Tomaszewski, Sylwia. *Implementing IFRS from perspective of EU publicly traded companies*. Journal of International Accounting, Auditing and Taxation. vol 15, Issue2, 2006, pp 170-196.
- Ljungberg, Roland. Phillips, Dan. (2004) *Koncernredovisning i praktiken*. Stockholm: Bonniers
- Lönnqvist, Rune (2006) *Årsredovisning i koncerner*. Lund: Studentlitteratur
- Marton, Jan. Falkman, Pär. Lumsden, Marie. Pettersson, Anna Karin. Rimmel, Gunnar (2008) *IFRS- i teori och praktik*. Stockholm: Bonnier utbildning.
- Meyer W John, Rowan Brian (1977). *Institutionalized organization: Formal structure as myth and ceremony*, The American journal of sociology, vol.83 No.2 pp. 340-363.
- Montgomery, B David. Weinberg, B Charles. (1979) *Toward Strategic Intelligence Systems: The quality of strategic planning depends on quality of information gathering*. Marketing Management, Winter 98, vol. 6 Issue 4, p 44-52
- Nationalencyklopedin, (Elektronisk) www.ne.se, 2008-05-07
- Peab respondent: anonym
- Peab årsredovisning 2005,2006,2007, (Elektronisk) www.peab.se, 2008-04-04
- Persson, Lars-Erik. Ericsson, Johan (2007) *Fler krav till verkligt värde*. Balans No 12

Precht, Elisabeth (2005) *IASB på turne - Det är nu du kan påverka*: Balans vol. 31 No. 10 pp.19

Precht, Elisabeth (2007) *Är IFRS en tickande bomb*, Balans Vol 33, No 10,

Pressrelease IASB (10 januari 2008). *IASB completes the second phase of the business combinations project*, (Elektronisk) http://www.iasb.org/NR/rdonlyres/3C34A858-C6EF-4D04-87BD-70CF2E925A24/0/PR_BusinessCombinations.pdf , 2008-04-02

Project summary IASB (2008), Business combination phase II, project summary and feedback statement (Elektronisk), http://www.iasb.org/NR/rdonlyres/FB09D3C0-D7CA-478C-881C-704495F8A6CC/0/Business_Combinations_JN2008.pdf, 2008-04-02

RR 1:00, Redovisningsrådets rekommendationer, *Koncernredovisning* (2000), (Elektronisk) Tillgänglig: FAR komplett, 2008-04-02

Santaro, Julie, Giuseppe Funicello, Munter,Paul, Hasan,Imam, Besch, Douglas KPMG (2008) *First Impressions: IFRS 3 and FAS 141R Business Combinations*.

SOU 2003:71(2003) Statens offentliga utredningar *Internationell redovisning i Svenska företag SOU 2003:71*Stockholm: Statens offentliga utredningar.

Skanska respondent: anonym

Skanska årsredovisning 2005,2006,2007 (Elektronisk) www.skanska.se, 2008-04-04

Wallén, Göran (1996). *Vetenskapsteori och forskningsmetodik*. Lund: Studentlitteratur.

Zetterquist-Eriksson, Ulla. Kalling, Thomas. Styhre, Alexander. (2005) *Organisation och organisering*. Malmö: Liber.

BILAGA 1

Intervjufrågor

Vi skriver C/D-uppsats i externredovisning och vår uppsats ämnar att beröra hur företag valt att redovisa successiva förvärv i en oreglerad tid. Syftet med studien är att undersöka hur företag har valt att redovisa successiva förvärv när bestämmande inflytande finns både före och efter ett ytterligare förvärv, då nuvarande regelverk, IFRS 3 och IAS 27, ej har någon vägledning för detta. Samt ta reda på företagets motiv till varför de valde att redovisa som de gjorde.

Syftet med intervjun är att samla in kunskap och information om hur företag har valt att redovisa dessa typer av successiva förvärv och ligger således till grund för denna uppsats.

Inledande frågor:

1. Befattning och arbetsgivare
2. Vilken roll hade du vid förvärvet av X?

Frågor kring förvärvet:

1. Kan du berätta bakgrunden till det aktuella förvärvet?
2. Vad var anledningen till förvärvet?
3. Varför har ni valt att förvärva X successivt?
4. Hur redovisade ni förvärvet av X?
5. Varifrån hämtade ni vägledning till hur ni skulle redovisa förvärvet av X?
6. Hur resonerade ni och hur kom ni fram till valet att redovisa som ni gjorde?
7. Tog ni hjälp av externa parter? T.ex. Redovisningsexperter?
8. Tittar ni på hur andra har valt att redovisa?
9. Hur väl kände ni till utkastet för IFRS 3R och IAS 27R vid förvärvet?

10. Hur går ni tillväga när gällande regelverket inte ger någon vägledning i en redovisningsfråga?
11. Har ni god kännedom om nuvarande regelverk?
12. Hur väl känner ni idag till det nya IFRS 3R och IAS 27R reglerna?
13. Vad tycker du om de nya reglerna kring successiva förvärv som kommer av de nya regelverken?
14. Hur samlar ni in information kring nya regelverk?
15. Hur ser ni på möjligheten tidigare tillämpa de nya reviderade IFRS 3 och IAS 27? Ligger ni i framkant när det kommer till nya regler?
16. Är det något du anser vi har missat och som du vill tillägga?